

Orman ve Av

2020 | Kasım-Aralık | 6 | Cilt 98

ISSN: 1302-040X

Batı Akdeniz Şubesi'nden
Türkiye Ormancılar
Derneği 96. Kuruluş
Yıldönümü Etkinliği

8 »

Sarıçam
(*Pinus sylvestris*)
Zararlısı
(*Dendrolimus pini*)

16 »

Gifford Pinchot ve
Koruma Kavramı

30 »

Boyabat'ta
Yapılan Toprak
Muhafaza
Çalışmaları

36 »

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR
YAYIMLANIR.

Yıl: 2020, Kasım-Aralık, Sayı:6 Cilt:98
ISSN 1302-040X

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ

GENEL BAŞKAN

Hüseyin ÇETİN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Burhan AYDOĞAN

EDİTÖR

Doç. Dr. Murat ALAN

muratalan@yahoo.com

YAYIN KURULU

Hüseyin AYTAÇ

Hayriye ERTUĞRUL

Dr. Hikmet Batuhan GÜNŞEN

Doç. Dr. Mehmet ÖZALP

Doç. Dr. Fatih TEMEL

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize

ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

TUNA CAD. NO: 5/8 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS

0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilarder@ttmail.com

TASARIM / BASKI

Kuban Matbaacılık Yayıncılık

KAPAK FOTOĞRAFLARI

Ön ve arka, iç ve dış kapak fotoğrafları
Hayriye ERTUĞRUL'a aittir.

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
Başyazı	3
Batı Akdeniz Şubesi'nden Türkiye Ormancılar Derneği 96. Kuruluş Yıldönümü Etkinliği	8
Avdan Platformu Mücadelesini Kazandı	13
Sarıçam (<i>Pinus sylvestris</i>) Ağaçlandırma Sahalarında Önemli Zararlar Yapan <i>Dendrolimus pini</i> 'nin Biyolojisi, Zararı ve Yapılan Mücadele	16
TOD Marmara Şubemiz Doğadan Sanata Dönüşen Eseri Sahiplendi	22
Ağaçlara Sevdalı Bir TCDD Amirinin Bozkırın Ortasında Yarattığı Cennet: Kars Selim Tren İstasyonu	25
Gifford Pinchot ve Koruma Kavramı	30
Boyabat'ta Yapılan Toprak Muhafaza Çalışmaları	36
Erozyon Kontrolü İle Sel ve Taşkınların Önlenmesi	42
Üyelerden	44
Yeni Yayın Kurulu	45
Orman ve Av dergisinin Eylül-Ekim 2020 sayısında yayınlanan M.Salih Koç'a ait "En Büyük Ormancı" başlıklı yazı ile ilgili açıklamalar	46
Vefat Eden Üyelerimiz	48
Ağaçlar	Arka Kapak İçi

EDİTÖRDEN

Doç. Dr. Murat ALAN

Çok Değerli Orman ve Av Okurları,

Öncelikle, bizlere Türkiye Ormancılar Derneği'ne hizmet etme fırsatı verdikleri için Derneğimiz Yönetim Kurulu'na teşekkür ediyoruz. Bizden önceki yayın kurulu, okuduğunuz bu sayı (Kasım-Aralık 2020) için neredeyse tüm hazırlıklarını yapmışlardı. Bize bu hazırlıkları kullanma olanağı verdiler. Bu nazik tavırları ve bugüne kadar yapmış oldukları yayın hizmetleri için onlara teşekkür etmek istiyoruz.

Orman yüksek mühendisleri, Mehmet Abdulkadir Sıtkı Sorkun, Dr. Tefik Ali Çınar ve Dr. Asaf Irmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan çok kısa bir süre sonra 26 Aralık 1924'te doğayı, çevreyi, ormanı, mesleği düşünerek, Türkiye Ormancılar Derneğini "Orman Mekteb-i Alisi Mezunları Cemiyeti" (Orman Yüksek Okulu Mezunları Derneği) adıyla kurmuşlardır. Bize bu Derneği armağan eden kurucularımızı saygı ve minnetle anıyoruz. Türkiye Ormancılar Derneği üyeleri olmaktan onur duyuyoruz.

Ormanların, temiz hava, temiz su ve beslenme üzerine katkıları bulunmaktadır. Ormanların temiz havaya katkısı fotosentez sonucunda oksijen üretmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer yandan tarımsal, evsel, kentsel, endüstriyel ve çevresel amaçlı kullanılan erişilebilir tatlı suların yaklaşık %75'i ormanlardan beslenen su havzalarından sağlanmaktadır. Dolayısıyla örneğin tükettiğimiz 4 şişe suyun 3 adedi orman kaynaklı olmaktadır. Beslenme açısından da ormanlar tarımın güvencesi olmaktadır. İyi koşullarda bir ormanda erozyon hemen hemen hiç görülmemektedir. Tarım alanlarında erozyon, toprağın en verimli üst 30 cm'sinde etkili olmaktadır. Bu ise tarımsal üretim ile sağlanan gıda ürünleri üretimini olumsuz etkilemektedir. Ormanlar, tarım alanlarında görülen erozyona da engel olmaktadır. Dolayısıyla orman gıda üretimine de güvence sağlamaktadır. Özet olarak orman; su, temiz hava ve gıdanın güvencesi olmaktadır.

Tüm bunların yanında, ormanların iklim değişikliğinin azaltılmasındaki etkisi de bilinmektedir.

Birleşmiş Milletler, Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından hazırlanan Dünya Ormanlarının Durumu, (State of the World's Forests) raporu her iki yılda bir hazırlanmakta ve Türkiye'nin de içinde olduğu 200'den fazla ülke ormanları hakkında bilgiler vermektedir. En son 2020 yılında yayınlanan söz konusu rapordan alınan bazı bilgiler aşağıda verilmiştir:

- 4.06 milyar ha olan ormanlar, toplam alanın %30.8'ni oluşturmakta ve kişi başına ortalama 0.5 ha orman alanı düşmektedir.

- 3.9 milyar m³ yuvarlak odun (yakacak ve endüstriyel odun) üretilmektedir.
- Amfibi (hem su hem karada yaşayabilen) türlerin %80'i, kuş türlerinin %75'i ve memelilerin %60'ı ormanlarda yaşam alanı bulmaktadır.
- Yaklaşık 1 milyar insan önemli mikro besin elementlerini içeren, balık, mantar, yenilebilen bitkisel ürünler, böcekler ve yabani hayvan (evcil olmayan) eti gibi besinleri tüketmektedir. Bu orman gıdalarının tüketimi, düşük ve orta gelirli ülkelerle sınırlı değildir. Avrupa Birliği ülkelerinde 100 milyondan fazla insan düzenli olarak bu gıdaları tüketmektedir.
- Yaklaşık 2.4 milyar insan, odun temelli enerji kullanarak pişirme yapmaktadır.
- İnsan sağlığı ve refahı ormanlarla yakından ilgilidir. Halen 28.000'den fazla bitki tıbbi kullanım amacıyla kayıtlara geçmiştir. Bunların çoğunluğu orman ekosistemlerinde bulunmaktadır.
- Ormanlar 86 milyondan daha fazla yeşil iş¹ sağlamakta ve çok daha fazla insanın yaşamına destek sağlamaktadır.

Dünya ormanları ile ilgili yukarıdaki veriler, orman ekosisteminin önemi yanında, ormanların insan yaşamındaki pek çok alanda etkili ve vazgeçilmez olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla orman varlıklarından yararlanmada mutlaka “kamu yararı” ilkesi gözetilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu kapsamda, 96 yılını geride bırakan Türkiye Ormancılar Derneği tüzüğünde de “... kamu yararı ilkesi doğrultusunda doğanın, çevrenin ve ormanların korunması ve doğal varlıkların çoğaltılmasını destekler” temel yaklaşımı savunulmaktadır.

Yayın Kurulu olarak, Türkiye Ormancılar Derneği'nin ilkelerine uyan ve üyenin öncelikli olduğu bir yayın çizgisi sürdüreceğiz. Bu sayı ve sonraki sayılarda eleştiri ve önerilerinizi bekliyoruz. Unutmayın Orman ve Av sizler için hazırlanıyor.

Kasım-Aralık 2020 sayımızda Batı Akdeniz Şubemizin bir etkinliği ile başlıyoruz. Onu, Denizli temsilciliğinin içinde yer aldığı bir savunuculuk başarısı, Artvin Orman Bölge Müdürlüğü çalışanlarının sançam ağaçlandırmalarını etkileyen önemli bir zararlı hakkında bilgileri, Marmara Şubemizin bir üyemizin sergisini sahiplenmesi, Selim Tren İstasyonu'nu ağaçlandırmış bir TCDD amiri ile söyleşi, Amerika'daki etkin olmuş bir orman korumacısının tanıtımı, Sinop-Boyabat'taki toprak muhafaza çalışmaları, erozyon kontrolü ile sel ve taşkınların önlenmesi ve üyelerimizin etkinlikleri izlemektedir.

İyi okumalar...

Yayın kurulu olarak sizler için hazırladığımız bu ilk sayıyla, sizleri, sevgi ve saygıyla selamlıyoruz!

1 <https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/green-jobs/lang--tr/index.html>

Başyazı

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ YÖNETİM KURULU

Ormanlarımıza, Doğaya ve Çevreye Sahip Çıkabilmek İçin, Daha Güçlü Bir TOD, Ancak Yönetim, Şubeler, Temsilciler ve Üyelerin Katkıları ile Oluşturulabilecektir

TOD 56. Dönem Yönetim Kurulu olarak, üç yılı kapsayan çalışmalarımızın sonuna geliyoruz. Çalışma programımızdaki faaliyetlerimizi kısaca 4 başlık halinde sizlerle paylaşmak istiyoruz.

A. Ormancılık alanında yapılan çalışmalar ve ormancılıkta yer alan sorunlar öncelik sırası dikkate alınarak tespit edilmiş, komisyonlar ve çalışma grupları oluşturulmuştur.

1. Orman yangınları ile mücadele konusu Derneğimizin en temel konularından birisidir. Bu konu tek başına Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından yürütülecek bir konu değildir. Değişen Büyükşehir Belediyeleri Yasası ile orman köyleri mahalle olmuştur. Dolayısıyla, sorumluluğun paylaşılması gerekmektedir. OGM'ne destek olabilecek kurumların başında büyükşehir belediyeleri gelmektedir. O bakımdan ortak çalışma düzenekleri kurulmalıdır. Bu konuda TOD olarak hem sahip olduğu ormanlık alan hem de yangın adedi ve yanan alan dikkate alınarak, birinci derecede önceliği olan Muğla ilimizde, Muğla Büyükşehir Belediyesi ile ortak bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalışma, kitap haline getirilmiş aynı zamanda Derneğimiz tarafından hem itfaiye çalışanlarına açık alan yangını hakkında kılavuz görevi yapacak bir kitapçık, hem de orman köylülerini, orman yangınları ile mücadele konusunda bilinçlendirecek bir kitapçık hazırlanmıştır. Bu çalıştaydan çıkan önemli bir sonuç; orman yangınları ile mücadelede gönüllülük kurumunun güçlendirilmesi ve

yangın öncesi çalışmalara hız ve önem verilmesidir.

2. Endüstriyel ağaçlandırma konusunda oluşturulan komisyon öncelikle tarafları (MDF ve lif yonga üreticileri, Bakanlık çalışanları ve bu konuda çalışmış tecrübeli meslektaşları) dinlemiş, daha sonra konuyla ilgili üyelerimiz ve meslektaşlarımızın katkısıyla Derneğimizce, OGM'nin "Endüstriyel Ağaçlandırma Eylem Planı" üzerine bir rapor hazırlanmıştır. Ayrıca, bugüne kadar yapılan sahaları yerinde tespit etmek için ilk olarak Isparta-Burdur bölgesinde bir heyet inceleme yapmak üzere görevlendirilmiş ve bu konuda bir rapor hazırlamıştır. Ayrıca, Akdeniz ekosisteminde yer alan diğer bölge müdürlüklerimizde, bugüne kadar yapılan endüstriyel ağaçlandırma çalışmalarını için başka bir rapor daha hazırlanması temsilcilerimizden istenmiş, fakat pandemi koşulları nedeniyle ertelenmek zorunda kalınmıştır. Bölgelerdeki çalışmaları dikkate alan raporların hazırlanması ile endüstriyel ağaçlandırma konusunda yürütülen çalışmaların geldiği noktayı her yönü ile değerlendirme olanağı ortaya çıkacaktır. İlk değerlendirmeler maalesef iç açıcı değildir.
3. Küresel iklim değişikliği, ortalama sıcaklığın artışı ile dünyamızı büyük tehlikelerin (sel, kuraklık, tsunami, heyelan ve toprak kayması vb. felaketlerin) beklediği süreç ve dönemlerden geçerken, ormanların önemi her geçen gün artmaktadır. Ormanların önemi

açık bir şekilde ortada dururken idari ve yasal yollarla ormanlarımızın içi boşaltılmakta ve ormansızlaşma sorunu her geçen gün büyümektedir. Gün yoktur ki bu felaketler kamuoyunun gündemini meşgul etmesin, ayrıca toplumun doğru ve sağlıklı bilgiye olan ihtiyacı da her geçen gün artıyor. “Kesiyoruz ama dikiyoruz” gibi akıl ve bilimle bağdaşmayan bir yaklaşım kamuoyuna anlatılmaya ve algı yaratılmaya çalışılmaktadır. Orman ekosistemin oluşması ve işlevsel olabilmesi çok uzun yıllara gereksinim bulunmaktadır. Bu gelişmeleri hızlı bir biçimde kamuoyuna duyurmak, doğru bilgilendirme sağlamak, ormansızlaşma sorunlarını anlatmak ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla bir komisyon oluşturulmuştur. 24.08.2020 tarihinde alınan Yönetim Kurulu Kararı ile Eylül ayı başında aktif olarak çalışmaya başlamıştır. Bu kapsamda, 7310 nolu özel ağaçlandırma Tamimi değişikliği, Giresun’da yaşanan sel felaketi, Eylül 2020 başında kısa sürede çıkan büyük yangınlar (Hatay-Samandağ, Kozan, Çanakkale-İlgardere, Nallıhan) ve Tarım ve Orman Bakanlığına, 11 Kasım 2019 tarihinde organize edilen etkinlik kapsamında tüm ülkede, aynı gün içinde dikildiği iddia edilen 11 milyon adet fidan dikimi hedefini uygulama konularında bir rapor hazırlanarak kamuoyuna sunulmuştur. Bütün bu çalışmalar yazılı ve görsel basınla paylaşılmıştır. Bu süreçte, TOD Yönetimi ve hocalarımız, yukarıda belirtilen konularda kamuoyunu bilgilendirmek üzere görsel ve yazılı basın tarafından davet edilmiştir. Aynı zamanda sosyal medyada paylaşımlar yapılmıştır. Derneğimiz üyesi ve komisyonlarda görev alan meslektaşlarımız ve değerli hocalarımız sosyal medyada, yazılı ve görsel basında ormancılık, doğa ve çevre konularında kamuoyuna önemli açıklamalarda bulunmuşlardır. Sıcak gündemle hazırlanan raporlarımız basında öncelik almış ve gündem yaratmıştır. İZ TV tarafından hazırlanan ve yayınlanan “Orman Yolu” belgeselinde Atatürk Orman Çiftliği (TOD’un bu alandaki çalışmalarına detaylı olarak yer verilmiştir) ve Küre Dağ-

ları konularında ayrı ayrı iki programı da bu kapsamda belirtmek gerekmektedir. Derneğimizin girişimi ile hazırlanmış olan bu programların, tarihe not düşülmesini sağladığını düşünüyoruz.

4. Bakanlık örgütlenmesi yaz-boz tahtasına dönüştürülmüş 18 yıldır süregelen bu arayış bir türlü sonuçlandıramamıştır. Bu konuda da “Ormancılığımızda Yönetim ve Örgütlenme” kitapçığı 2020 yılında hazırlanmıştır.
5. Türkiye’nin Ormancılık Durum Raporu’nun TOD tarafından, ilk kez yayınlanması sağlanmıştır. Ormanlarımız ülkemiz için son derece önemli doğal varlıklarımızdır. Mevcut durumun tespiti, kısa, orta ve uzun vadede yaşanabilecek gelişmelerin ormanlarımızı nasıl etkileyebileceği, yaşanabilecek bütün olumsuzluklar üzerinde farklı senaryoların ortaya konulması gerekmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 5 yılda bir ormancılık sektör planı hazırlanırken son yıllarda bu çalışmadan vazgeçilerek bir çalışma grubuna indirgenmiştir. Bunun üzerine yaklaşık 50 uzmanın yer aldığı bir heyet ile çalışmalar yürütülmüş ve 11 ana başlıktan oluşan ilk rapor, 2019 yılında hazırlanmış ve yayınlanmıştır. Bundan sonra da her yıl yapılacak güncellemeler ile üç yılda bir rapor yenilenecek ve kitap haline getirilecektir.
- B. Bir taraftan ormancılıkta yaşanan sorunlar hakkında kamuoyunu bilgilendirirken ve çözüm önerileri getirirken diğer taraftan üyelerimize hizmet sunacak yeni alanlar kazandırmaya, kullandığımız mekanların yeniden düzenlenmesine ve sorunlarının çözülmesine çaba gösterilmiştir. Bu kapsamda;
 1. Bolu ili Merkez ilçesi Yumrukaya köyünde, merkeze dokuz km mesafede “kırsal turizm tesis alanı” özelliğine sahip, imarlı 21.580 m² arazi, çok amaçlı doğa merkezi olarak kullanılmak üzere satın alınmıştır.
 2. Batı Akdeniz Şubemiz için Antalya Konyaaltı’nda ve İzmir temsilciliğimiz için Karşıyaka’da çok amaçlı kullanılabilecek iki daire satın alınmıştır.

3. Ankara Merkez binamızda 5. ve 6. kattaki yasal sorunlar çözümlenmiş ve 1. Sınıf Turizm Belgeli lokanta için TAPTK belgesi de alınarak hizmete açılmıştır. Aynı zamanda TAPTK belgesi yeni lokalimiz de hizmete girmiştir.
- C. Ormancılık konuları başta olmak üzere, doğa ve çevre ile ilgili panel, sempozyum, kongre ve çeşitli toplantılar yapılmıştır. Ormancılık alanında çalışan ve emekli olmuş meslektaşlarımızın yanı sıra orman fakültelerindeki değerli hocalarımızın da görüşlerini almak suretiyle ortaya çıkan değerli fikirler kamuoyu ile paylaşılmış ve kurumsal olarak TOD'un görevini etkin bir şekilde yerine getirmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda;
 1. Sosyal faaliyetleri de içine alan bir şekilde, meslek büyüklerimiz ziyaret edilerek, ormancılığımızdaki gelişmeler kendileriyle paylaşılmış ve bu ilişkiler düzenli olarak sürdürülmüştür.
 2. 13-14.11.2019 tarihinde, Uluslararası İklim Değişikliği ve Ormancılık Konferansı (ICC-CF'2019) düzenlenmiştir.
 3. Orman varlığımız ve Ormancılık Üretim Faaliyetleri paneli 28.18.2019 tarihinde düzenlenmiştir.
 4. Ormancılığımız paneli 21.03.2019 tarihinde, Ormancılık yönetimi ve örgütlenme konusunda panel 26-27 Ocak 2019 tarihinde düzenlenmiştir.
 5. 7139 sayılı torba yasada yer alan 6831 sayılı yasanın Ek 16. Maddesi ilişkin panel 21.05.2018 tarihinde düzenlenmiştir.
 6. TOD Sanat Kurulu Etkinliği 06.04.2019 tarihinde düzenlenmiştir.
 7. WWF-Türkiye ile birlikte, 2019 yılında 3 farklı tarihte Doğa Konuşmaları adı altında ortak toplantı düzenlemiştir.
 8. Kozak yaylasındaki Fıstık Çamı ile ilgili sorunları çözmek üzere, TOD ile İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında protokol düzenlenmiştir
 9. Ankara İli lise öğrencileri arasında 21.Mart.2019 tarihinde resim ve şiir yarışması düzenlenmiştir.
 10. Dünya Çölleşme ile Mücadele Günü ve UNCCD'nin 25.yıl Etkinliğine 15.06.2019 tarihinde etkin bir şekilde katılım sağlanmıştır.
 11. TORSEB'e (Türkiye Ormancılık Sektör Buluşması) 11.06.2019 tarihinde etkin bir şekilde katılım sağlanmıştır.
 - D. TOD tarafından doğa, çevre ve ormancılık konuları ile meslektaşlarımızın hakları için hukuksal alanda verilen mücadeleler;
 1. 23 Ağustos 2012 tarihli 28390 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Ağaçlandırma Yönetmeliği için açılan dava reddedilmiştir. Karara karşı yaptığımız temyiz itirazımız sonucu dosya Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu 2019/847 Esasında derdesttir.
 2. Ağaçlandırma Yönetmeliğinin iptali davası devam ederken Bakanlık, 23.10.2019 tarihli Ağaçlandırma Yönetmeliğinde bir değişiklik daha yapmış ve Bakanlığın 23 Ekim 2019 tarih ve 30927 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Yönetmek için dava açılmıştır. Yürütmeyi durdurma talebimiz mahkemece değerlendirilmektedir.
 3. 20.11.2012 tarih 28473 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Orman Kadastro ve 2/b Madde Uygulama Yönetmeliği iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile dava açılmıştır. Reddedilen maddeler yönünden özellikle Danıştay İdari Davalar Genel Kurulunun Yürütmeyi durdurma kararlarında aleyhe karşı oy görüşlerine rağmen yürütmeyi durdurma kararları verildiği için Danıştay 8. Dairesinin 2013/2802 E.2019/129 K. Sayılı kararı tarafımızdan ve diğer iptal maddesi yönünden ise davalı kurum tarafından temyiz edilmiştir. Dosya Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu 2019/2669 numarasında inceleme aşamasındadır.
 4. Milli Parklar Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin dört numaralı alt bendinin sonuna 18.03.2014 tarih

28945 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmelik değişikliği için dava açılmış ancak dava reddedilmiştir.

5. 18.04.2014 tarih 28976 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Orman Kanunu’nun 16. maddesinin Uygulama Yönetmeliği”nin bazı maddelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemi ile OGM’ye karşı dava açılmıştır. Karar hem OGM ve hem de tarafımızdan temyiz edilmiştir. Dosya Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu 2019/1104 Esasında karar aşamasındadır.
6. 18.04.2014 tarih 28976 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Orman Kanunu’nun 17/3 ve 18 inci Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği”nin bazı maddelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemi ile OGM’ye karşı dava açılmıştır. Dosya Danıştay İdari Davalar Genel Kurulunda 2019/1200 Esasında derdesttir.
7. Doğa ve çevre tahribatı yaratan faaliyetler için birçok dava açılmış, bu sahalardan, basın ve kamuoyunun gündeminde olan şeker kanyonu olarak da bilinen Karabük ili, Yenice İlçesi, Tır Köyü Şimşir Deresi üzerinde yapımı planlanan ve çok önemli çevre zararları içeren Hidroelektrik Santrali (HES) Projesi ile ilgili olarak Yenice İlçesi Tır Köyü Muhtarlığı ve Yazı Köyü Muhtarlığı adına Kastamonu İdare Mahkemesi 2018/1317 Esasında açılmış olan davaya henüz başlangıcında Derneğimiz müdahil olmuştur. Yöre halkından yaklaşık 1000 kişinin katılımıyla yapılan keşif sonucu, önce yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Daha sonra Kastamonu İdare Mahkemesi 2018/1103 E 2019/1502 K. sayısı ile iptal kararı vermiştir.
8. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 16 Mart 2020 tarih ve 31070 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 3, 5, 6, 7, 8 ve 11. maddelerinin iptali için Danıştay 6.Dairesi 2020/3979 E. Sayısında Derneğimiz adına dava açılmış-

tır. Davada 5. ve 6. maddelerle ilgili olarak yürütmeyi durdurma kararı verilmiş diğer maddeler yönünden yürütmeyi durdurma talebimiz reddedilmiştir.

9. Önemli çevre tahribatı yaratan Çubuk İlçesi, Yiğitli Köyü ile Aşağıobruk Köyü sınırlandırında bulunan Akkaya mevkiindeki “Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi” faaliyeti için verilmiş “ÇED Gerekli Değildir” kararı ve bağlı olarak Ankara İl Özel İdaresi tarafından verilen işyeri açma ve işletme izni ile çevre kirliliği yaratan faaliyetin başlaması üzerine birçok köy muhtarlıkları ve çevre dernekleri tarafından Ankara 9.İdare Mahkemesi 2012/1010 Esasında iptal davası açılmıştır. Derneğimiz de bu davaya katılmıştır. 10.10.2017 tarihinde Danıştay 10. Daire Başkanlığının 2017/472 E 2017/4019 K. sayılı ayrıntılı biçimdeki gerekçeli kararı ile Mahkeme kararı onanarak önemli bir çevre zararı faaliyeti iptal edilmiştir.
10. Yine önemli Çevre tahribatı yaratan Çubuk İlçesi İkıpınar mevkiinde Kalker Ocağı ve Kıрма Eleme Tesisi” faaliyeti için verilmiş Çed Olumlu Raporuna karşı yöre halkı ve çevre derneklerince Ankara 14.İdare Mahkemesi 2017/972 Esasında açılan iptal davasına Derneğimiz de müdahil olmuştur. Ankara 14.İdare Mahkemesi 2019/85 E. 2019/87 K. Sayı ile ocak faaliyeti tamamen iptal edilmiştir. Karşı tarafın temyizi ile dosya Danıştay 14.Dairesi 2019/905 E. Sayısında derdesttir.
11. Tarım ve Orman Bakanlığınca çıkartılan 13 Şubat 2019 tarihli ve 30685 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelik”in 12.madde 1.fıkrasında Orman Mühendisleri Yetki Kanununda ve Yönetmeliğin yasal dayanağını oluşturan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunda kontrol görevlileri arasında yer almasına rağmen yönetmelikte yer verilmemiş olduğu için öncelikle yönetmeliğin yürürlüğünün durdurulması ve bilahare iptali istemi ile dava açılmıştır.

yürütmeyi durdurma kararına karşı yaptığımız itiraz Danıştay İdari Davalar Genel Kurulu 2019/1265 Numarasında 12 Dairenin ve Başkanın olumlu oylarıyla (oybirliği ile) talebimiz kabul edilmiştir. Dava derdesttir.

12. Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ormanından geçirilen yolda usulsüz kesilen ağaçlar nedeniyle ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Mustafa Verşan ve Üniversite yetkilileri için Ankara Cumhuriyet Savcılığına yaptığımız suç duyurusunda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın soruşturma izni verilmemesi kararına karşı Ankara 7. İdare Mahkemesinde açtığımız iptal davası sonuçlanmış, Ankara 7. İdare Mahkemesinin 2018/2428 E. 2019/2421 K. Sayılı kararı ile dava açılması gerektiğine hükmedilmiş, davalı tarafın temyizi sonucu, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4.İdari dava Dairesinin 2020/699 E 2020/2436 K. Sayısında Ankara 7. İdare Mahkemesinin 2018/2428 E. 2019/2421 K. Sayılı kararın kesin olarak kaldırılmasına (çok hızlı bir şekilde) karar verilmiştir.
13. OGM'nin orman mühendisi, muhafaza memuru almak için yaptığı sözlü sınavda kendilerine haksızlık yapıldığını düşünen 25 meslektaşımız için idare mahkemesinde dava açılmıştır. İki meslektaşımız davasından vazgeçmiş, bir meslektaşımız için olumlu yönde karar verilmiş diğer meslektaşlarımız için dava süreçleri devam etmektedir.
14. 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun Ek 16. Maddesini düzenleyen 7139 sayılı yasanın anayasaya aykırılığı başvurusu 27.11.2020 tarih 31317 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Anayasa Mahkemesinin kararı ile reddedilmesi üzerine 07.01.2021 tarih 31357 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6831 sayılı yasanın Ek 16. Maddesini düzenleyen yönetmelik çıkarılmıştır. Yönetmeliğin iptali için dava açılacaktır.
15. 18 yıllık AKP döneminde; 6831 sayılı orman yasasında 24 kez değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikler ağırlıklı olarak 16, 17, 18. izin maddelerinde yapılan değişikliklerdir.

Milli Parklar Yönetmeliği, Ağaçlandırma Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler koruma ruhuna aykırı ve keyfiliğe açık düzenlemelerdir. Bu değişikliklerin hepsi için Derneğimiz tarafından dava açılmıştır. Doğa ve çevre konularında açılmış davalara ise müdahil olunmuştur. Bariz şekilde Anayasaya ve yasalara aykırı yapılan düzenlemeler olmasına karşın, kazandığımız davaların yanı sıra kaybettiğimiz dava sonuçlarıyla da karşılaşmıştır. Ne yazık ki son zamanlarda, başvurularımıza ret yönünde kararlar ağırlık kazanmaktadır. Ormanlarımızın aleyhine sonuçlanan bu gelişmelerin değerlendirmesini kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Sonuç olarak, yukarıda yaklaşık 3 yılı içeren etkinliklerimizi sizlerle paylaşmaya çalıştık. Bu çalışmalar ve etkinliklerde Şubelerimiz, Temsilciliklerimiz ve Üyelerimizin katkıları ve desteklerinin bizlerle olması bize her zaman güç kattı. Biliyoruz daha zor görevler hepimizi bekliyor. Bu kapsamda, ormanlarımıza, doğaya ve çevreye sahip çıkabilmek için, ancak daha güçlü bir TOD, Yönetim, Şubeler, Temsilciler ve üyelerin katkıları ile oluşturulabilecektir. Saygılarımızla.

Yönetim Kurulu

Batı Akdeniz Şubesi'nden Türkiye Ormancılar Derneği 96. Kuruluş Yıldönümü Etkinliği

AYHAN NUMANOĞLU - Orman Mühendisi ayhann.oglu@gmail.com

Batı Akdeniz Şubesi olarak, Türkiye Ormancılar Derneği'nin 96. kuruluş yıl dönümünü "Çıplak Ayakla Lara Kumullarında Yürüme ve Çam Ağaçlarıyla Kucaklaşma Etkinliği" ile kutladık. 26 Aralık Cumartesi gününe planladığımız etkinliğimizi; sokağa çıkma kısıtlaması nedeniyle 25 Aralık 2020 Cuma günü, fiziksel temas mesafesi ve maske duyarlılığıyla gerçekleştirerek, yaş günü pastamızı kestik. Saat 11:00'de üyelerimiz ve doğasever katılımcılar ile Antalya Lara'da kumulların kenarında buluştuk.

Buluşma sonrası, Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ aşağıdaki konuşmayı yaptı.

"Burada Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi olarak, siz doğaseverler ile birlikte Türkiye Ormancılar Derneği'nin 96. kuruluş yıldönümünü kutlamak için toplanmış bulunuyoruz. Cumhuriyet ile yaşıt bir

dernek. Bizim Derneğimiz, 26 Aralık 1924 tarihinde kurulmuş Türkiye'nin ilk sivil toplum örgütlerinden biridir. Bunu kutlayacağız. Onu burada kutlayalım istedik. Ben alan çalışması yapmaya geldim. Çıplak ayakla yürümek için gelecektik. Etkinliğimiz buydu. Ama alan için geldim baktım ki alan berbat edilmiş. Şurada ileride asfalt bir bağlantı yol var. O asfalt yolun kenarında, on on beş tane ATV yani her türlü arazide kullanılabilecek motosikletin kısaltılmış lafı bu, ATV onlardan gördüm. Gezerken baktım, biraz sonra gideceğimiz yerlerde görürsünüz,

her taraf tekerlek izi. Bunlar sizi yanıltmasın. Buradan geçmiş olabilirler ama bunlar traktör izi. Traktör geçmiş buradan. Traktör buradan niçin geçti bilmiyorum. Bir zamanlar buradan, sıva kumu ince bir kum olduğu için bu kumları sıva kumu olarak alıyorlardı. 2000'li yılların başında çok büyük bir sorundu bu. Bizim arkadaşlarımızdan birisi burayla ilgili bir makalede bunu yazmıştı. Ondan sonra fark ettik. Ekinliğimize, tabii bunu da yani ATV kullanılması'nın zararlarına dikkat çekmeyi de ekledik.

Niye Lara Kumullarında böyle bir etkinlik yapmayı planladık yani çıplak ayakla yürümeyi? Bakın bu kumul çok eski bir kumuldur ve Antalya için en az Falezlerimiz kadar önemli bir doğal değerdir. Bu kumullar özellikle Konyaaltı Kumulları gibi değil, ondan dört misli, en az dört misli kadar daha incedir. Şimdi bakın, dağlar uzaktır buraya. O nedenle ince kumdur. Ve derinliği iki kilometreden fazladır yani böyle bir kumulu bulmak çok zor.

Daha önemli özelliklerinden bir tanesi, duymuşsunuzdur. Atlantis diye bir kıta vardı kaybolan kıta, Atlantis. Santorini olarak adlandırılan yer, Minos yada Girit medeniyetinin ortadan kalkmasına neden olan bir volkan patlaması olmuştu, M.Ö. altıncı yüzyıllarda. O patlamadan sonra Akdeniz'in yüzeyi tamamen ponza taşları ile kaplanıyor. Ponza taşları sudan hafif olduğu için yüzerler. Ve o taşlar, Akdeniz'in kıyılarındaki pek çok plajlara kadar gelir. Ben bunların bazı örneklerini, deniz kenarında topladım. Hatta bir dergiyede makale olarak yazdım yani popüler dergilerden birine. O zamandan gelen ponza taşlarını ki bunu gitseniz Patara kumullarında siz de bulursunuz, ben buldum aynısını. Bugün belki buralarda baksak, bulabiliriz ponza taşlarını. Tanınması çok kolaydır. Suyu koyarsanız yüzer yani yüzen taştır ponza taşı. Kumullar, işte o ponza taşlarından oluşmuştur. Öyle eskiye kadar giden bir geçmiş var bu kumulların, pek kimsenin bildiği bir şey değildir bu.

Bildiğimiz bir şey var. Burası çok eski dönemlerden beri tedavi amacıyla kullanılan bir yer idi. Görmüşsünüzdür, denize yakın olan yerlerde Haziran-Temmuz-Ağustos aylarında yani kumun iyice ısınmış olduğu zamanlarda, insanlar sabahleyin gelirler. Çukur kazarlar, öğlene kadar o çukur, güneşle ısınır kurur. Ondan sonra içine girer, üstlerini örterler. Romatizma gibi özellikle cilt hastalıklarına ve pek çok hastalığa iyi geldiği söylenir. Şunun üzerine pek araştırma yapılmamış. Bu insanların ruh sağlıkları, bağışıklık sistemleri üzerine pek fazla araştırma yok. Ama literatürü incelediğimiz zaman bu kum banyosunu

yapanların hepsinin moral değerlerinin yükseldiği, dikkatlerinin çok daha arttığı gibi şeyler görülmüş. Aramızda doktor hanım var, o daha iyi bilir. Ben yanlış bir şey söylersem düzeltirsiniz. Çok önemli sağıltıcı etkileri var. Gezerken göreceksiniz çöplük gibi kullanılıyor, değerini bilmiyoruz yani.

İkincisi bakın bu ağaçlar, burayı, bu kumulları oluşturan rüzgarlar ile birlikte oluşmuştur. Bir daha bunları yetiştirmenin imkanı yoktur. Şu ağaç bakın eğri büğrü gibi görünüyor, değersiz gibi görünüyor ki bunların çok değişik olanlarını göreceğiz, bunları şimdi yetiştirmek mümkün değildir.

Buralara kumul denir. Bunun İngilizcesi “dune” dir. Yani tepecikleri olan kumullardır. Bakın hep tepecikler gibi. Son derece güzel bir peyzaj değeri var, rekreatif değeri var. Açarsanız interneti görürsünüz. Bu tür kumulların ki Mehmet İhsan Arman diye bir hocamız vardı bizim. İstanbul’a gitti. Buranın kimyasal ve tedavi edici özelliklerini anlatan makalesi var. En basitini söyleyeyim, eğer çıplak ayakla üzerinde yürürseniz, Lara Kumulları bu amaç için kullanılırsa, çok önemli bir rekreatif özelliği vardır. Bu saydığım hastalıkları zaten ortadan kaldırıyor.

Bakın genellikle hepimiz lastik, kauçuk ayakkabılar giyiyoruz. Bunlar kent yaşamının bize dayattığı şeyler. Bunlar bizim doğa ile aramızdaki elektron ilişkisini kesiyorlar, yalıtıcı özellikleri var. Lara Kumullarının tedavi edici (Deri, solunum, sinir sistemi, lokomotor sistem) özelliği yıllardan beri bilinen bir gerçek. Son yıllarda ünlü bilim insanları doğa, toprak ile doğrudan temasın doğa ile insan vücudu arasındaki elektron dengesini sağlayarak, başta depresyon ve stres olmak üzere, bağışıklık sistemi, kan basıncı ve nabız üzerinde çok olumlu etkiler yarattığını ortaya koyan çalışmalara imza atıyorlar. Çıplak ayakla bu kumlar üzerinde yürüdüğünüz zaman ki ille bu olması gerekmiyor ama doğada çıplak ayakla yürüdüğümüz zaman toprak ile vücudumuz arasında elektron değişimi başlıyor ve toprakla eşit hale geliyoruz, toprak bizden daha büyük olduğu için. Bu da bizde çok önemli hem ruhsal hem de fiziksel düzenlemelere neden oluyor.

İlginç bir özellik daha söyleyeyim bu kumlar magnezyum bakımından çok zengindir. Analiz yaptırırsanız çok rahatlıkla bu ortaya çıkar. Magnezyum ne işe yarayacak dersiniz, demir ile magnezyum çok önemlidir. Klorofil ile hemoglobinin kimyasal yapısı hemen hemen aynıdır. Arasında bir tek fark vardır. Eğer magnezyum varsa bu fotosentez yapan klorofil olur. Magnezyum yerine demir koyarsanız hemoglobin olur. Bu da bizim kanımızdır. O kadar yaşamsal olan bir şeydir magnezyum. Magnezyumun çok daha farklı etkileri var. Kumda çıplak

ayakla yürürken magnezyum alınız ve dengeleniriz. Kumda yürümek, bakın bunu herkes söylüyor insanların çok daha rahat yürümesini, kas sisteminin vücut sisteminin daha iyi çalışmasına neden oluyor. Bir sürü başka etkileri de var. Bu kumlar üzerinde yürümenin bağışıklık sistemi üzerinde önemli bir etkisi daha var, bağışık sistemini de geliştiriyor. Bu kumlar üzerinde yürümek kardiyovasküler dediğimiz dolaşım sistemi ile ilgili nabızlarımızı ve kalp atışlarımızı düzenliyor. Olumlu fizyolojik, elektro fizyolojik değişimleri tetikliyor. Her gün kapalı

mekanlarda çevrelendiğimiz ve kullandığımız cihazlardan gelen “elektromanyetik kirlilik” veya “kirli elektrik” etkisinde kalmanın olumsuz sonuçlarını sıfırlıyor. Yani çıplak ayakla kumlarda yürümek COVİT 19’a meydan okumak anlamına geliyor.

Kumlar üzerinde çıplak ayakla yürümek etkinliğimizden sonra diğer etkinliğimiz olarak bu ağaçlarla kucaklaşacağız. Ağaçlarla kucaklaşmak; son derece önemli sağaltıcı yani tedavi edici etkisi olan bir şey. **Ağaçlarla Kucaklaşma** ya da **Orman Banyosu** (Japonca’da shinrin-yoku) özellikle Japonya’da stresi düşürdüğü, kan basıncını düzenlediği, bağışıklığı artırdığı için 40 yıldan beri kullanılan resmi bir tedavi yöntemidir. Lara kumları üzerinde yarım saatlik bir yürüyüş ve ardından 10 dakika ağaçlarla kucaklaşma, yaklaşık bir yıldır bizi doğadan, ormandan kopararak evlerimize hapseden, endişe ve stresimizin artmasına, keyfimizin kaçmasına yol açan COVİT 19 salgınıyla baş etmenin en etkin yollarından biridir. Ağaçlarla kucaklaşmanın

ruh ve beden sağlığı, bağışıklık sistemi, dikkat eksikliği, konsantrasyon, reaksiyon verme bozuklukları, depresyon ve baş ağrıları hafifletme gibi birçok sağlık sorununu iyileştirdiği bilimsel olarak kanıtlandı. Dünyada her şey titreşir, kumlarda, bizde, ağaçlarda titreşir. Ağaçların, kumların titreşimi ile bizim titreşim frekanslarımız farklıdır. Kuma çıplak ayakla basıp, ağaçlarla kucaklaştığımız zaman işte o söylediğimiz olumlu etki çok daha ileriye geçiyor. Bağışıklık sistemimiz güçleniyor, dikkat seviyemiz artıyor, yaşam keyfimiz yükseliyor. Yani bu kadar farklı, önemli etkileri var. Bunlara dikkat çekmek için bu

etkinliği düzenliyoruz. Diyoruz ki biz: **Buraya traktör girmesin.** Niye? Buraya çöp atmak için girmiş olabilir, kum almış olabilir. Burada traktörün ne işi var?

Bu kumulların bir başka özelliğini daha söyleyeyim. Konyaaltı Sahilini de buraya dahil edebiliriz. Çünkü araya bir tek falezleri oluşturan traverten yapı giriyor. Lara Plajı ile Konyaaltı Plajı arasında bu oluşum var. Konyaaltı Plajı kabadır oysa Lara Plajı daha incedir. Burası 70 kilometre uzunluğunda olan bir plajın başlangıç noktasıdır. Konyaaltı Plajının da Lara Plajının da hareketi doğu yönüne doğrudur. Bu kadar uzunlukta yani 70 kilometre kesintisiz devam eden bir plajı dünyada bulmak pek mümkün değildir. Bu kumullar bitki zenginliği açısından da çok önemlidir. Bu kumulların bütünü **“Perakende Kumulları”** olarak adlandırılır. Bu kumulların içerisinde çok değişik bitki çeşitleri vardır. Mart ayı içerisinde ya da Nisan ayı başında buraya gelerseniz yeri sapsarı göreceksiniz. Burada her mevsim değişen bitki türleri vardır. Burada hala hayvan çeşitleri de var. Sincap izlerini size gezerken gösterebilirim.

Buranın çok düzgün olarak işletilmesi ve insanların sağlığına yararlı rekreatif bir alan olmasını istiyoruz. Yalnız sağlık değil, sağlığı destekleyen daha başka, örneğin sportif faaliyetler yapılabileceği bir yer olsun istiyoruz. Yürüyüş alanları olsun. Giriş çıkış kontrol altına alınsın istiyoruz. İşte görüyorsunuz yerler cam kırıkları, çöp ile dolu. Burayı şu anda şarapçılar, biracılar, tinerciler gibi kim olduğu belli olmayan insanlar yoğunlukla kullanıyor. Burayı bunlardan temizleyerek, kullanım kültürünün yaratılmış olması gereklidir.

Son söz olarak; burası sağlık, termal ve thalassoterapi turizmi merkezi olarak açılabilir. Deniz suyu, deniz rüzgarı ve kum, hepsi burada mevcut. Bunların hepsinin sağaltıcı etkileri var. Antalya'ya gelen turistleri buraya getirip, yürüterek, ağaçlarla sanılarak farklı bir turizm alanına dönüştürebiliriz. Belediyeler, otobüs seferleri düzenlemeli, şehirdeki insanları buraya ücretsiz getirmeli. Adım gibi eminim; kanser ve diğer hastalıkların ilaçlarına harcanan paradan çok daha fazlasını stres nedeniyle antidepresan ilaçlara ödüyoruz. İnsanlar haftada bir kaç gün buraya gelip, burada bir buçuk iki saat çıplak ayaklarıyla kumlarda gezip ağaçlara sanılarak, doğayla temas halinde zaman geçirdiğinde bütün streslerinden kurtulacaklar. Böylece reçetelerde antidepresan ilaçlarda büyük bir azalma olacak. Bu ilaçlardan yapılacak tasarruf, belediyelerin buraya düzenleyeceği otobüs seferlerinin parasını fazlasıyla karşılayacaktır.

Fotoğraflar: Ayhan NUMANOĞLU

SONUÇ OLARAK:

Lara Kumul Ormanı Tedavi Ormanı Olsun, ATV Pisti Değil!

Çıplak ayakla yürüyün, ağaçlarla kucaklaşın ya da onlara dokunun!

Hem DAHA İYİ VE DAHA SAĞLIKLI OLACAKSINIZ.

Hem de LARA KUMULLARININ TEDAVİ ORMANI OLARAK KULANILMASINA DESTEK VERECEKSİNİZ."

Bu konuşmadan sonra çıplak ayaklarla kumulun içerisinde yürüyüşe başladık. Yürüyüş sırasında ATV'lerin (Her arazinin motosikleti) kumula, ağaç kök-

lerine verdiği zararları, buraya atılan çöpleri gördük. Kumulda yaşayan kuşların ayak izlerini de gördük. Kumuldaki ağaçlarla kucaklaştık. Yaklaşık yarım saat süren yürüyüşten sonra buluşma noktamıza döndük. Derneğimizin kuruluş yıl dönümü pastasını iyi dileklerimizle kestik. Kapanış konuşmasından sonra etkinliğimiz sona erdi.

Bu etkinliği düzenleyen Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi Yönetim Kurulu Üyelerine ve değerli doğasever katılımcılara çok teşekkür ederim. Salgınsız, sağlıklı ve daha rahat bir ortamda, başka etkinliklerde buluşmayı diliyorum.

AVDAN PLATFORMU MÜCADELESİNİ KAZANDI

Fikret ÇUVAÇ - TOD Denizli Temsilcisi • fikretcuvac@gmail.com

Türkiye Ormancılar Derneği Tüzüğü, Stratejik Planı ve Derneğimizin 56. Dönem (2018-2021) Çalışma Programının “Ormancılık Alanında Yapılacak Çalışmalar” başlığının i-bendinde “Çeşitli çevresel ve ormancılık sorunlarına karşı Sivil Toplum Örgütleri ile ortak platformlar oluşturulacaktır” denilmektedir.

Derneğimizin tüzüğünde bizlere verilen görev ve sorumluluk gereği, temsilciliğimizce oluşturulan çalışma grupları ve üyelerle yapılan toplantı sonucu 2018, 2019 ve 2020 yılı etkinliklerinin faaliyet planları yapılarak, TOD Yönetim Kuruluna teklif edilmiş ve onaylanarak bütçelenmiştir. TOD Denizli temsilciliğinin yıllık etkinliklerinde ortak amaçları gerçekleştirmek için meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile bir dizi etkinlik yapılmıştır. Muğla ve Aydın illerinde örnek çalışma sergileyen MUÇEP (Muğla Çevre Platformu), AYÇEP (Aydın Çevre Platformu) vb. platformlara ziyaret için TOD Yönetim Kurulundan aldığımız teknik gezi oluru ile bilgi alışverişi ve dayanışma ruhu geliştirilmiştir. Bu gelişmeler akabinde 26 Ekim 2019 tarihinde Burdur ili, Yeşilova ilçesinde yapılan Salda Gölü Çalıştayına konuşmacı olarak katılan Prof. Dr. Doğan KANTARCI ile dernek üyelerimiz Rıfat MERT (Çanakkale), Ömer SERT (Antalya), Devrim YILMAZ (İzmir), Zafer MARDİNLİ (İzmir) ve Fikret ÇUVAÇ (TOD Denizli temsilcisi) da katılım sağlamıştır. Çalıştayda Derneğimiz adına düşüncelerimiz ifade edilmiştir.

2020 yılı şubat ayında sosyal medya, yerel gazeteler ve televizyonlarda Denizli’de Tavas ilçesinin Avdan Mahallesi ve çevresinde termik santral yapımına ilişkin ÇED raporunun hazırlandığı ve incelenmek üzere Çevre Şehircilik Bakanlığı’nda olduğu haberini aldık. Bunun üzerine Denizli TMMOB İKK sekreterliği tarafından bir dizi toplantı düzenlenmiştir. Bu doğrultuda TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şube binasında 8-11-12 Mayıs 2020 tarihlerinde toplantılar yapılmıştır (Şekil 1). Söz konusu toplantılara TOD adına katılım

sağlamak için TOD Yönetim Kuruluna bilgi verilmiştir. Toplantıya Denizli TMMOB İKK, Tabipler Odası Denizli Şubesi, Denizli Barosu, Jeoloji Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası Denizli Şubesi, Çevre Mühendisleri Odası, Avdan muhtarı, Tavas ve Kale Ziraat Odaları ile TOD Denizli Temsilciliği katılım sağlamıştır (Şekil 2). Toplantıların sonucunda Avdan Platformu’nun kurulması kararı alınmıştır. Avdan Platformu’nun kuruluş ve mücadele sürecinde hiçbir siyasi parti yer almamıştır.

Şekil 1. TMMOB Mimarlar Odası Denizli Şubesi’nde Avdan Platformu’nun kuruluş toplantıları gerçekleştirildi.

“Bilimin ışığında ve hukukun çerçevesinde siyasi bir taraf gözetmeden halkla bütünleşerek çalışmalar yürütmek Avdan Platformu’nun ilkeleridir.”

Mimar Cüneyt ZEYTİNCİ Avdan Platformu'nun sözcüsü olarak seçilmiştir. Ayrıca platform çalışma ilkeleri belirlemiştir. Bu ilkeler; platformun çalışmalarının bilimsel ve hukuksal temele oturtması ve halkla bütünleşerek yapılmasıdır.

Mimarlar Odası Denizli Şube binasında yapılan ilk toplantıda, meslek odaları ile derneklerin görüşlerinin en kısa zamanda e-posta ile platform sözcüsüne gönderilmesi istenmiştir. Gelen görüşler platform tarafından değerlendirilerek 16 sayfalık rapor haline getirilmiştir. Tavas ve Kale ilçelerinde mahalle muhtarlarına bilgilendirme yapılarak termik santrale karşı itiraz dilekçelerini imzalamaları sağlanmış, akabinde Avdan Platformu bileşenleri basın önünde kamuoyuna tanıtılmıştır.

Konu ile ilgileri nedeniyle TOD
üyelerinden Prof. Dr. Doğan
KANTARCI, Prof. Dr. Erdoğan
ATMIŞ, Prof. Dr. Doğanay TOLU-

NAY ve Doç. Dr. Murat ALAN ile iletişime geçilmiştir. Ormançı Bilim İnsanları konu hakkındaki görüşlerini temsilcilliğimize yazılı olarak iletmışler, Avdan Termik Santral Projesi ile yapılacak toplantıda yer alabileceklerini bildirmişlerdir.

Ormancı Bilim İnsanlarının düşüncelerine ait yazıları ve video konuşmaları Avdan Platformu bileşenleri ve sözcüsüne iletilmiştir. TEMA Vakfı Genel Müdür Yardımcısı ve Dernek üyemiz Dr. Hikmet ÖZTÜRK ile iletişime geçilmiş, konu hakkında TEMA Vakfından destek istenmiş, talebimiz uygun görüldükten sonra TEMA Vakfı Merkezi'nden başta Yönetim Kurulu Başkanı Deniz ATAÇ olmak üzere 19 kişi 3 saat süren video konferansla bilgi alışverişinde bulunulmuştur. Avdan Platformu bileşenleri TEMA Vakfı ve Ormancı Bilim İnsanları ile yaptıkları bu görüşmelerden sonra çalışmalarına hız vererek, yerel televizyon kanallarında ve gazetelerde her

gün gündem oluşturmıştır. Yapılan çalışmaların bilimsel ve hukuksal zeminde gerçekçi ve doğru olması, halk nezdinde karşılık bulmuş ve konu ulusal basına yansımıştır. Söz konusu termik santral projesinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından durdurulduğu açıklanmıştır. Bakanlığın yapmış olduğu açıklama sonrası Avdan Platformu toplanarak, “durdurmak yetmez, iptal olmalı” kararını almış, Avdan Mahallesi’nde basın açıklaması yapılmıştır. Daha sonra Bakanlık Avdan Termik Santral yapımının iptal edildiğine dair resmi yazısını ilgili kurumlara tebliğ etmiştir.

AVDAN TERMİK SANTRAL PROJESİ İPTAL EDİLDİ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından termik santral iptal kararı sonrası Avdan Platformu bileşenleri ve 24 mahalle muhtarı Avdan Mahallesi'nde helva yaptırarak dağıtmış ve bir basın açıklaması yapılmıştır (Şekil 3). Doğa ve Çevre Vakfı'nın (DOÇEV) getirmiş olduğu zeytin fidanı Avdan Platformu'nun kazanmış olduğu mücadelenin anısına cami ve türbe önünde dikilmiştir (Şekil 4).

Şekil 2. Avdan Platformu'nun bileşenleri

Şekil 3. Avdan Platformu'nun Denizli Tavas ilçesi Avdan Mahallesi'ndeki basın açıklaması.

Şekil 4. Avdan Platformu'nun termik santrale karşı kazandığı mücadelenin anısına dikilen zeytin fidanı.

AVDAN PLATFORMUNDAN BASIN AÇIKLAMASI

AVDAN TERMİK SANTRALİ ÇED SÜRECİ İPTAL EDİLDİ!

Avdan Termik Santrali ile ilgili olarak devam eden ÇED süreci, nihai kararı olumsuz olarak sonlandırılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan ilgili mercilere duyurulmak üzere gönderilen "ÇED OLUMSUZ" resmi yazısının karar tarihi 02 Haziran 2020'dir.

Bakanlık kararı, Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 4. fıkrasında belirtilen, "Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığına tespiti halinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır." hükmüne uygun olarak bakan adına Ercan Günay tarafından imzalanarak dağıtımı yapılmıştır.

Bu karar Avdan, Tavas ve Denizli kamuoyu için sevindiricidir. Yapılması planlanan termik santralin ortaya çıkarabileceği ekolojik sonuçlar başta olmak üzere yol açabileceği tüm çevresel, sosyal ve sağlıkla ilgili etkiler böylelikle başlamadan sona erdirilmiştir.

Denizli kamuoyu ve konuya duyarlı çevreler, Avdan Platformu içinde yer alan tüm sivil kesimlerle birlikte güçlü bir çevre mücadelesinin bu aşamasını başarıyla sonlandırmıştır.

Bundan sonra Avdan Platformu çevre ile ilgili sorunlara karşı mücadelesini kararlılıkla sürdürecektir ve bölgede ortaya çıkabilecek başka ekoloji ve çevre sorunları için "Avdan" ismiyle sembol haline gelen platform bileşenleriyle birlikte çevre nöbeti tutmaya devam edecektir.

Ortaya çıkması ve gelişmesi muhtemel başka çevre sorunlarına karşı duyarlılığın devam etmesi ve mücadele azminin sürmesi dileğimizdir.

Saygılarımızla.

03.06.2020

AVDAN PLATFORMU

Sarıçam (*Pinus sylvestris*) Ağaçlandırma Sahalarında Önemli Zararlar Yapan *Dendrolimus pini*'nin Biyolojisi, Zararı ve Yapılan Mücadele

Yaşar AKSU¹ Metin KAYA² Mukaddes KAYA²

¹Orman Bölge Müdürlüğü-Artvin ² Orman İşletme Müdürlüğü-Ardahan • y_aksu3@hotmail.com

Özet

Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü, Ardahan Orman İşletme Müdürlüğü, Ardahan İşletme Şefliği sınırları içindeki Hanak ilçesinde, 100 hektarlık alanda yoğun olmak üzere, İşletme Müdürlüğü'nün tüm şefliklerinde münferit olarak zarar yapmaktadır. *Dendrolimus pini* L. sahanın tamamına yakın bölümünde, sarıçamalarda (*Pinus sylvestris* L.) ibrelerin büyük bir kısmını tükettiği tespit edildi. Zararının Türkiye'de ilk defa bu bölgede epidemi yaparak, zarar seviyesinin üstüne çıktığı görüldü. *D. pini* Orta Asya ve Kuzey Afrika'ya özgü bir türdür ve başta *Pinus sylvestris* olmak üzere, göknar, sedir, ardıç, ladin ve Douglas Göknarı gibi türlerde ağaçlarda zarar yapmaktadır. *D. pini* genellikle yılda bir generasyon yapmakta ve ergin dişiler 150-300 adet yumurta koymaktadırlar. Erginlerin kanat açıklığı 52-90 mm arasındadır. *D. pini* yetişme muhiti dışında dikilen bitkilerin önemli zararlılarından biridir. Bu çalışmada Türkiye ve Dünya'da yapılan çalışmalar ile böceğin biyolojisi hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Dendrolimus pini*, *Pinus sylvestris*, *Formica rufa*, Ardahan

Giriş

Dendrolimus pini L, yetişme muhiti dışındaki sahalara dikilen, çam plantasyonlarında önemli zararlar yapmaktadır. Uygun olmayan alanlara dikilen ağaçlar, zaman içinde böcekler için cazibe ormanları haline gelmekte ve ilerleyen yıllarda birer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yetişme muhiti dışına dikilen bitkiler belli bir yaşa geldikten sonra böcek ve hastalıklar tarafından işgal edilmektedir. Son yıllarda yağışların yeterli olmayışı ve taban suyunun çekilmesi sonucu su stresine girerek, zayıf düşen sarıçam ağaçları, *D. pini*'nin zararına maruz kalmaktadırlar. Orman ekosistemini olumsuz yönde etkileyen abiyotik faktörler, böceğin popülasyon artışını tetiklemektedir. Bu türün Türkiye'de öne çıkan bir zararına rastlanmamıştır, bu nedenle bu türe karşı bir mücadele yapılmamıştır. Sahada yapılan incelemelerde *Formica rufa* ve *Formica pratensis* yuvasına rastlanmadı. *D. pini*'nin sahada oldukça etkili olduğu ve tüm sahayı etkisi altına aldığı tespit edildi. *D. pini*'nin Polonya'da 1946-1995 yılları arasında, 233.000 hektarlık sahada zarar yaptığı tespit edilmiştir (Sierpinski, 1998)

Materyal ve Metot

Bu çalışma 2015-2020 yılları arasında, arazi ve laboratuvar çalışmaları şeklinde yürütülmüştür. Arazi çalışmaları, Ardahan İşletme Şefliği'nin Hanak ilçesinde, 100 hektarlık sarıçam ağaçlandırma sahasında ve laboratuvar çalışmaları ise Artvin Orman Bölge Müdürlüğü, biyolojik mücadele laboratuvarında yapılmıştır. Araziden 41 cm boyunda, 28 cm genişliğinde ve 22 cm yüksekliğinde, 41 cm boyunda, 28 cm genişliğinde ve 16 cm yüksekliğindeki plastik kaplarla, Artvin'deki laboratuvara getirilen *D. pini*'nin larva, yumurta ve erginleri 12 saat gece 12 saat gündüze, 16 saat gündüz 8 saat geceye ve %50-65 neme otomatik olarak ayarlanabilen laboratuvar da biyolojileri incelendi. Laboratuvar da denemeye alınan yumurtalardan yeni çıkan larvalara, 2-3 günde bir taze sarıçam ibreleri verilerek, gelişimleri dikkatle incelendi ve pupa safhasına kadar beslendi. Araziden getirilen larvalar da pupa safhasına kadar beslendi ve pupa safhasına yatmaları sağlandı. Pupadan çıkan erginlerin tekrar yumurta koymaları sağlandı. Laboratuvar da erginlerin, yumurtaların, larvaların ve pupaların boyları ölçüldü. Laboratuvar şartlarında deneme

Şekil-1 *D. pini*'nin erkek ergini

Şekil-2 *D. pini*'nin dişi ergini

kaplarına alınan larvalar, 2-3,4-5'inci devrelerde *Bacillus thuringiensis* adlı bakteriyel ilaçla muameleye tabi tutuldular.

Bulgular

Dendrolimus pini'nin Polonya'da 1946-1995 yılları arasında, 233.000 hektarlık sahada zarar yaptığı tespit edilmiştir (Sierpinska,1998), Türkiye'deki zararı ise ilk defa Ardahan Orman İşletme Müdürlüğü, Ardahan İşletme Şefliği'nde 100 hektarda yoğun olmak üzere, tüm şefliklerdeki sançam ormanlarına ve ağaçlandırma sahalarına münferit olarak yayılmıştır. *D. pi-*

ni'nin zararının ilk tespitinden sonra bu türün arazi ve laboratuvarındaki biyolojisi incelenmeye başlandı. *D. pini* Artvin'de 2001 yılında Taşlıca Orman İşletme Şefliğinde Gökmar (*Abies nordmanniana*) ibreleri ile beslenirken tespit edildi. *D. pini* Türkiye'nin genelinde münferit olarak doğal denge sınırında varlığını sürdürmektedir.

Dendrolimus pini'nin ergin kelebekleri haziran ayının son haftasından, ağustos ayının ortalarına kadar, gün batımından sonra, genellikle gece uçarlar ve gece çiftleşirler. Erginlerin kanat açıklığı 52-90 mm ara-

sındadır (Sierpinska,1998). Bizim çalışmalarımızda, ergin dişilerin kanat açıklıkları 61-89 mm. (Şekil-2), erkek kelebeklerin kanat açıklıkları ise 50-65 mm (Şekil-1) olarak ölçüldü. Dişi erginler genellikle çiftleşmeden önce uçmazlar (Şekil-3), dişiler ancak çiftleştikten sonra uçarlar ve yumurtalarını koyduktan sonra en fazla 100 m uçarlar (Sierpinska,1998). Erginler çiftleştikten ve yumurtalarını koyduktan sonra 8-10 gün yaşamaktadırlar. Bir dişi erginin laboratuvar şartlarında bir günde 70 yumurta bıraktığı tespit edildi (Şekil-4). Doğada

Şekil-3 *D. pini*'nin erkek ve dişi ergini

Şekil-4 *D. pini*'nin yumurtaları

Şekil-5 *D. pini*'nin larvası

dişi erginler dallara, ibrelere ve ana gövde üzerine 10-20-100'lü gruplar halinde 150-300 yumurta bırakabilirler. Yumurtalar 15-26 gün sonra açılmaktadır. Dişi ergin kelebeklerin rengi açık gri ile kahverengimsi siyah arasında değişmektedir. Kanatların üstünde geniş koyu renkli şerit vardır. Dişilerin antenleri hafifçe testere şeklindedir, erkeklerin antenleri ise çift taraflı tarak şeklindedir. Yumurtaları oval 2-2.2 mm uzunluğunda gri veya kahverengimsi gri renktedir. Tırtıllar kahverengi veya gri, çok kılı, vücutlarının ikinci ve üçüncü segmentinde saçsız çelik mavisi bantlar ile vücudun

8'inci segmentinde V şeklinde bir nokta vardır (Şekil-5). Son gömlek tırtıllar 50-80 mm uzunluğundadır. Kozanın boyu 37-42 mm, pupanın (Şekil-8) boyu ise 28-30 mm arasında olup koyu kahverengindedir. *D. pini* yılda bir generasyon yapmaktadır. Kışı larva safhasında ağaçların altındaki humuslu toprakta ve ağaçların köklerine yığılan ibreler arasında geçirir.

Larvalar sonbaharda havaların soğuması ile birlikte toprağa iner ve baharda, mart-nisan aylarında topraktan çıkarak, ağaçlarda bir yıl önceden kalan ibrelerle beslenmeye başlarlar.

Bir *D. pini* larvası 1000 adet iğne yaprağı tüketmektedir ve ağaçta ibre kalmadığı zaman genç sürgünlerin kabuğunu da yemektirler. Böceklerin kitlesel salgın yapmaları halinde ormanlardaki element ve besin maddesi döngüsünü önemli ölçüde değiştirmektedirler, doğrudan veya dolaylı olarak ekosistemin düzgün işleyişini bozarlar. Ağaç ibrelerinin tamamen yenmesi sonucu fotosentez yapamayan ağaçların ölmelerine neden olurlar. Ağaçların zayıf düşmesi sonucu, başta bahçıvanlar olmak üzere kabuk böceklerinin istilasına uğramaktadır. Sahada ve çevre ormanlarda *Tomicus*

Şekil-6 *Formica pratensis* erginiŞekil-7 *Formica pratensis* yuvası

Şekil-8 *D. pini*'nin pupası

Şekil-9 *Muscina stabulans*

piniperda, *Tomicus minor*, *Ips acuminatus* ve *Orthotomicus erosus* faal olarak bulunmaktadır.

Dendrolimus pini'nin larvalarına karşı laboratuvar şartlarında, ilk ve son baharda yapılan mikrobiyal mücadele çalışmaları sonucunda, *Bacillus thuringiensis* su ile karıştırılarak, beslenme kaplarındaki ilkbahar ve sonbahardaki larvalara karşı, çam ibrelerine el pompası ile atıldı ve ibreler ile beslenen ilkbahardaki larvalara oranla, sonbahardaki larvaların daha fazla etkilendiği görüldü. 2016 yılının Nisan-Mayıs aylarında beslenme kaplarında konan larvalar, *B. thuringiensis* ile ilaçlandı ve kaplarda bulunan 40 adet larvanın 21 adedinin öldüğü ve 19 adedinin ise sağ olduğu tespit edildi. Eylül ayında yapılan bakteri içerikli ilaçlamada ise 40 adet larvanın 31 adedinin öldüğü ve 9 adedinin sağ olduğu tespit edildi. Nisan ayında mili gramında 16.000 adet bakteri bulunan *B. thuringiensis*'e tabi tutulan larvaların %52.5'inin, Eylül ayındaki larvaların ise %77.5'inin öldüğü tespit edildi. Bu çalışma,

bu türe karşı yapılan ilk mücadeledir. Bu türe karşı, sahadan alınacak hastalıklı larvalardan izole edilen bakterilerin kullanılması halinde, daha fazla başarı sağlanacağı kanaatindeyim, ticari preparatlar her yıl sahaya birkaç kez atılması gerektiği için maliyeti de artırmaktadır, ticari preparatlardaki bakteriler sahaya yayılmamaktadır. Sahadan alınan örneklerden elde edilen bakteriler ve funguslar, sahada yayılmakta ve doğal dengeyi kısa zamanda sağlamaktadır. Doğal preparatlar ucuz olmasının yanı sıra, sahaya her yıl ilaç atılmasının önüne geçmekte ve ekonomik olmaktadır. Sahada sürekli doğal dengenin sağlanabilmesi için, silvikültürel çalışmaların zamanında yapılması gerekmektedir. Sahada yapılan incelemede *Formica rufa*'ya rastlamadık. Çevre ormanlarda *Formica rufa* ve *Formica pratensis* (Retz) münferit olarak bulunmaktadır. *D. pini*'nin yoğun olarak zarar yaptığı sahaya, *Formica rufa* ve *Formica pratensis* (Şekil-6-7) yuvalarının hektara 3-4 adet olarak nakillerinin yapılması gerekir, ayrıca

sahadaki kuş popülasyonlarının artırılması ve var olan türlerin korunması gerekir. *Calosoma sycophanta* L., 1758 (Coleoptera: Carabidae) Laboratuvar şartlarında üretilerek sahaya verilmesi, biyolojik mücadelenin başarı oranını artıracaktır. Araziden laboratuvara getirilen larvalardan *Muscina stabulans* Fall, 1817. (Şekil-9) paraziti çıktı, sahada Eylül ayının son haftasında *D. pini* larvalarının bulunduğu ortamda *Raphidia ophiopsis* L.1758. (Raphidioptera: Raphididae) ergini ve *Exeristes robotator* (Fabricius, 1793)'un ergini tespit edildi.

Dendrolimus pini'nin Polonya'da tespit edilen bakteri türleri; *Achromobacter* sp. *Aerobacter aerogenes*, *Aerobacter cloacae*, *Bacillus brevis*, *Bacillus cereus*, *Bacillus cereus* var *mycoides*, *Bacillus megaterium*, *Klebsiella aerogenes*, *Proteus rettgeri*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Pseudomonas chlororaphis*, *Sarcina flava*, *Serratia marcescens*, *D. pini* larvalarından bakteriler izole edilmiştir. Sierpinska'ya (1998) göre, bu çalışmayı 1965-1969 yıllarında Glowacka-Pilot

(1974) yapmış, ancak elde edilen bu bakterilerden *Bacillus thuringiensis* subsp'nin daha etkili olduğunu tespit etmiştir. (Sierpinski, 1998).

Dendrolimus pini'nin Polonya'da tespit edilen Fungus türleri; *Acremonium araneum*, *Aspergillus parasiticus*, *Beauveria bassiana*, *Beauveria tenella*, *Verticillium falcatum*, *Verticillium lecanii*, *Verticillium* sp. I, *Verticillium* sp. II, *Cordyceps militaris*, *Fusarium* sp. *Mucor* sp. *Paecilomyces farinosus*, *Paecilomyces fumoso-roseus*, *Penicillium* sp. *Scopulariopsis brevicaulis*, *D. pini* larvalarından funguslar izole edilmiş, Sierpinski'ya (1998) göre, bu çalışmayı 1965-1969 yıllarında Glowacka-Pilot (1974) yapmış, yapılan bu çalışmada *D. pini* larvalarının toprakta kışladıkları aylarda, başta en fazla *Paecilomyces farinosus* olmak üzere *Beauveria bassiana* tarafından enfekte edildikleri ve *D. pini*'nin popülasyon artışını kontrol altına aldıklarını tespit etmişler. (Sierpinski, 1998).

Dendrolimus pini'nin Polonya'da tespit edilen Parazit türleri; *D. pini*'nin yumurtalarında tespit edilen parazitler, *Teleas laeviusculus* Rtzb (Hymenoptera: Proctotrupidae), *Telenomus verticillatus* Kiefer (Proctotrupidae), *Trichogramma embryophagum* Hart. (Proctotrupidae), *D. pini*'nin larvalarında tespit edilen parazitler, *Parasarcophaga harpax* Pand. (Diptera: Sarcophagidae), *Pseudosarcophaga monachae* Kram. (Sarcophagidae), *Sarcophaga affinis* Fall. (Sarcophagidae), *Sarcophaga tuberosa* Pand. (Sarcophagidae),

Tachina larvarum L. (Diptera: Tachinidae), *Eriothrix rufomaculatus* Deg. (Tachinidae), *Sturmia scutellata* R.D. (Tachinidae), *Ernestia rudis* Fall. (Tachinidae), *Muscina pabulorum* Fall. (Diptera: Muscidae), *Muscina stabulans* Fall. (Muscidae), *Stomoxys calcitrans* L. (Muscidae), *Amphiochaeta rufipes* Meig. (Muscidae), *Exochilum giganteum* Grav. (Hymenoptera: Ichneumonidae), *Pimpla inquisitor* Scop. (Ichneumonidae), *Pimpla instigator* F. (Ichneumonidae), *Pimpla holmgreni* Schmiedekne. (Ichneumonidae), *Theronia atlantiae* Poda. (Ichneumonidae), *Pristomerus vulnerator* Panz. (Ichneumonidae), *Omorgus faunus* Gr. (Ichneumonidae), *Apanteles ordinarius* Ratz. (Hymenoptera: Braconidae), *Meteorus versicolor* Wesm. (Braconidae), *D. pini*'nin larva ve pupasında tespit edilen parazit *Tetrastichus xanthopus* Nees. (Hymenoptera: Chalcididae), (Sierpinski, 1998).

Dendrolimus pini'nin Polonya'da tespit edilen Predator türleri; *D. pini*'nin yumurtaları ve larvaları ile beslenen *Raphidia ophiopsis* L. (Raphidioptera: Raphidiidae). Larvaları ile beslenen, *Troilus luridus* L. (Rhynchota: Pentatomidae), *Picromerus bidens* L. (Pentatomidae), *Carabus violaceus* L. (Carabidae), *Carabus coriaceus* L. (Carabidae), *Formica polyctena* Forst. (Hymenoptera: Formicidae), *Formica rufa* L. (Formicidae), Larva ve Pupaları ile beslenen *Calosoma sycophanta* L. (Coleoptera: Carabidae), (Sierpinski, 1998).

Polonya'da, Grodner ve Zander, (2010), Çeşitli oranlarda farklı kimyasal madde kullanılarak elde ettikleri 5 adet feromon preparatını, delta tipi feromon tuzağı kullanılarak sahaya deneme amaçlı 10 adet delta tipi feromon tuzağı asmış, ancak; 4 adet tuzağa toplam 10 adet erkin *D. pini* yakalanmıştır. Bu oldukça düşük bir sonuç olmasına rağmen, zararlının uçuş tarihi ve yoğunluğunun tespitinde bir fikir verebilir.

Hırvatistan'da 2014 yılında Haleb çamında (*Pinus halepensis* Mill.) zarar yapan *D. pini*'nin zarar eşığının üstüne çıktığı ve her metre kare toprak üstünde 10 adet larva bulunduğu tespit edilmiş, baharda kışlaklarından çıkarak ağacın gövdesine tırmandıkları yerlerde iğne yaprakların yanı sıra, genç sürgünlerin kabuğu ve tomurcukları ile de beslendikleri, bir *D. pini* tırtılının 600 ve gelişme süreci içinde 1000 adet çam ibresini tükettiği tespit edilmiştir. Zararın yoğun olduğu sahalardan, 12 metrekarede 306 adet larva toplanmış ve bu larvaların 301 adedinin ölü olduğu tespit edilmiş, yapılan incelemede Entomopatogenik fungus *Beauveria bassiana* tarafından %98.4'unun enfekte olduğu, aynı sahada *Lymantria dispar* (L.) larvalarının da entomopatogenik mantarlar nedeniyle öldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca sahada az miktarda da *Drino inconspicua* parasitoidi tespit edilmiştir. Popülasyonun kırılmasında doğal patojenlerin ve parazitoidlerin önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Matek ve Pernek 2018).

Şekil-10 *D. pini*'nin zararı (2017)

Şekil-11 *D. pini*'nin zararı (2020)

Tartışma ve Sonuç

Avrupa ve Asya kıtasının tamamına yakın bir bölümüne yayılan *Dendrolimus pini*, sańçam (*Pinus sylvestris*) ormanlarında ve plantasyonlarında önemli zararlar yapmaktadır (Şekil-10-12). Uygun olmayan alanlara dikilen ağaçlar, *D. pini*'nin etki alanı içine girmektedir. *D. pini*'nin tekrarlayan salgınları çam ormanı ekosistemlerini tehlikeye atmaktadır. Bu zararlı ile ciddi bir şekilde entegre mücadele yapılması gerekmektedir. Kimyasal ilaçlamalardan kaçınılmalı, kimyasal mücadelenin yerine, mikrobiyal ve biyolojik mücadeleye önem verilmelidir.

D. pini'nin zarar yaptığı alanlardan alınan hastalıklı ve ölmüş numunelerden, doğal bakteri ve funguslar izole edilmeli, laboratuvar ortamında çoğaltıldıktan sonra, sahaya atılmalıdır. Doğal virüs, bakteri ve funguslar, sahanın geneline yayılmakta ve *D. pini* popülasyonunu kontrol altına alabilmektedir. Ticari preparatların 10 günde bir ve her yıl atılması gerekir, bu da maliyeti artırmaktadır. Doğal preparatlar sahanın tamamına yayılacakları gibi, her yıl atılmaya da gerek yoktur, sahada her yıl üremeye devam edeceklerdir. 2020 yılında yapılan kontrollerde, sahaya nakledilen bir adet *Formica pratensis* yuvasının faal ve sağlıklı

olduğu tespit edildi. Ancak sahaya 3-4 adet daha *Formica rufa* (L.) ve *Formica pratensis* (Retz) yuvası nakledilmesi ve sahaya *Calosoma sycophanta* L, larva ve erginleri salınarak yerleşmeleri sağlanmalıdır. Polonya'da *D. pini* larvalarına karşı *Bacillus thuringiensis* içerikli preparat kullanarak, *D. pini*'nin mücadelesinde önemli başarı elde edilmiştir. 2018 yılında sahanın geneli *Bacillus thuringiensis* adlı bakteriyel preparatla ilaçlanarak mikrobiyal mücadele yapıldı, mücadele yapılan saha 2019 ve 2020 yıllarında kontrol edildi, yapılan kontrolde *B.thuringiensis*'in yaklaşık %90 oranında başarılı olduğu görüldü.

Şekil-12 *D. pini*'nin zararı (2020)

D. pini yapılan mücadele sonucunda doğal denge sınırına indiği tespit edildi. Ancak bu bakteri ve fungusların doğal yollardan elde edilmesi başarı oranını daha fazla artıracaktır. Sahada mikrobiyal ve biyolojik mücadelenin yanı sıra silvikültür çalışmaları da yapılması gerekir.

Kaynaklar

Grodner, J.; Zander, R. Sex pheromone of the pine tree lappet moth *Dendrolimus pini*

and its use in attractant-based monitoring system. ISSN 0208-8703, Pestycydy/Pesticides, 2010, 1-4, 43-49.

Matek, M.; Pernek, M. 2018 First Record of *Dendrolimus pini* Outbreak on Aleppo Pine in Croatia and Severe Case of Population Collapse Caused by Entomopathogen *Beauveria bassiana*. Southeast Eur for 9 (2): 91-96. DOI: <https://doi.org/10.15177/seefor.18-17>

Sierpinski, 1998. Towards an Integrated Management of *Dendrolimus pini* L. In: McManus ML, Liebhold AM, editors. Population Dynamics, Impacts, Integrated Management Forest Defoliating Insects. USDA Forest Service General Technical Report NE-247. 1998. Pages 129-142.

http://www.download.ceris.purdue.edu/file/3031_Dendrolimus_pini_Linnaeus_1758_Last_Update_July_26_2016_Pages_1-10

TOD MARMARA ŞUBEMİZ DOĞADAN SANATA DÖNÜŞEN ESERİ SAHİPLENDİ

Derneğimiz üyesi İsmet Yücel'in **"DOĞADAN SANATA"** teması ile İstanbul'da açmış olduğu **"Rekreasyon Ağaç Heykel Sergisi"** adı ile sergilenen eserlerinden, **İkarus** isimli sanat eseri Derneğimizce alınmış ve **TOD Marmara Şubemiz** salonunda meslektaşlarımızın ilgisine sunulmuştur (söz konusu eser sanatçının kataloğunda **"E(Epic/mitolojik)/004-İkarus"** koduyla kayıtlı bulunmaktadır).

İsmet Yücel, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden Orman Yüksek Mühendisi olarak 1978 yılında mezun oldu. 1978 yılından itibaren, Kastamonu, Adapazarı, Muğla, Giresun, İç Anadolu Orman Bölge Müdürlüklerinde İşletme Şefliğinden, Bölge Müdür Yardımcılığına kadar farklı görevlerde bulundu ve Şubat 2017 tarihinde emekli oldu.

Çeşitli zamanlarda, 7 sergi Antalya'da Arkeolojik Müze'de, 3 sergi İstanbul'da olmak üzere toplam 10 sergi açarak koleksiyonundaki objeleri sanatseverlerle buluşturdu. Bu sergiler, yerel ve ulusal basında yer buldu.

İsmet Yücel, sanatını, **"Doğa en büyük sanatçıdır"** cümlesi ile özetlemektedir. Eserleri yakından incelendiğinde ise doğanın sunduklarını, kişisel yaratıcılığının estetik duyarlılığı içinde sentezlediği görülmektedir.

Üyemiz, görev yaptığı yörelerde 39 yıl içinde, yüzlerce yıllık yaşam serüvenleri sonunda toprakla buluşan, yok oluşunu bekleyen, kimsenin dikkatini çekmeyen ağaç objeleri, doğadan bir sanatçı ruhu ile önceleri bir hobi olarak topladı. Daha sonra bu objelere küçük dokunuşlar yaparak, insanların hayaller kurmalarını, yorumlama

yapmalarını hedefledi. Her obje onun dokunuşları ile bir kimliğe bürünmekte, verilen isimlerle bu nesnelere anlam yüklenmekte, yeni bir görünüm ve algı ile sanat severlerin beğenisine sunulmaktadır. Bir başka ifade ile objeler başka bir boyutta yaşamsal serüvenlerini sürdürmektedirler.

Tüm bu uğraşların temelindeki ana fikir, insan yaşamının doğaya bağlı olmasının altını çizmek ve de doğanın sanatın kaynağı olduğu gerçekliğini göstermektir. Doğa ile barışık olmanın, insanlarla barışık olmak olduğunu, başka bir deyişle, doğanın barışçıl bir sistem, çeşitlilik ve yaşam birliği olduğu fikrini dile getirmektedir. Bu anlamda üyemiz bir sanatçı olarak, eserlerindeki çeşitlilik ve ilham verici yaklaşımı içinde sanatını, doğa severlerle buluşturmaktadır.

Bu bağlamda; insanların doğaya bakış açısını, yüksek bir duyarlılığa ulaştırmak ilk hedef olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ana hedef yanında, doğaya karşı duyarsız olan insanların bakış açısını değiştirerek doğadaki canlı ve cansız her varlığın mutlaka bir değeri ve anlamı olduğunu, doğada atık olmadığını, yaşadığımız çevrenin ve kültürün korunması ve geliştirilmesi gerektiğini, doğanın gelecek nesillere bırakılacak bir miras olduğunu eserlerine yansıtmaya çalışmaktadır. Tüm bu çabalarını sanatı üzerinden **“DOĞA İLE DOST OLALIM”** diyerek ifade etmektedir.

Bizde bu sese kulak vererek **“DOĞA İLE DOST OLALIM”** diyoruz.

Türkiye Ormancılar Derneği

Doğadan sanata dönüşen E/004-İkarus adlı eserin kimlik kartı

- * 2003 yılında Antalya - Akseki Giden Gelmez ormanlarında bulunmuştur.
- * Tahminen 500 yaşlarında olan bir ardıç (Juniperus oxycedrus -Katran Ardıcı) ağacının büyüme sürecinde, doğal koşullar nedeni ile deforme şekilde gelişmiş ve yaşlılıktan devrilmiş olan ağacın bir dalı olup,
- * Gövde üzerinde genel bir temizlik işlemi ile fazlalıklar atılarak, doğada bulunan doğal kafa figürü ilavesi ile bir kaide üzerine oturtulmuş ve doğallığı korunmuştur.

Ebat: 24x50x132 cm

Obje Sergide

Diğer Objelerden Örnekler

Dr. Nejat ÇELİK

Toprak Araştırmaları Başmühendisi - nejatcelik@ogm.gov.tr

Ağaçlara Sevdalı Bir TCDD Amirinin Bozkırın Ortasında Yarattığı Cennet:

Kars Selim Tren İstasyonu

Kars'ın Selim ilçesinde 50 yıl önce Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarınca (TCDD) ağaçlandırılan Benliahmet ve Selim Tren İstasyonlarında bulunan ağaçlık alanlar, çevresindeki alanların yaz mevsiminde sararması üzerine adeta bir “vaha” görüntüsü vermektedir. Doğu Anadolu'daki yoğun kar yağışının rayları olumsuz etkilemesini engellemek, yeşil bir duvar kurmak amacıyla tren yollarının her iki yanı ile istasyon çevresi TCDD tarafından 1969 yılında, ağaçlandırılmış ve yıllar içinde doğasever istasyon amirlerinin kendi imkanlarıyla korunarak bugünkü yemyeşil halini almıştır.

Şekil 1. Benliahmet Tren İstasyonundan kar manzaraları.

1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nın ardından Ruslar tarafından yapılan demiryolu hattının bir parçası olarak inşa edilen ve günümüzde de tarihi niteliğe sahip Benliahmet Tren İstasyonu 1973 yılından itibaren TCDD tarafından ağaçlandırılmaya başlanmıştır.

2003'ten günümüze kadar atıl durumda olan Selim Tren İstasyonunun hikâyesi 29 Aralık 2016 tarihinde Habertürk'te “Sessizliğin Fotoğrafı” başlığıyla yer almış ayrıca istasyonunun havadan çekilmiş fotoğrafı büyük ilgi çekmiş ve sosyal medyada paylaşılmıştır.

Geniş ve kurak bir alanın ortasında yer alan Selim ve Benliahmet Tren İstasyonlarının yeşil kalabilmesinin asıl nedeni, istasyon amirlerinin özenli bakımı ve ağaçlandırma projesi kapsamında istasyon çevresine yerleştirilen sulama musluklarıdır. Her amir, kendi istasyonundaki ağaçların bakımını, sulamasını ve korumasını yapmıştır. Yazları mera, kışları çorak olan bu geniş topraklarda, karaçam sarıçam ağaçları ile ağaçlandırılan alanlar sonucu Selim ve Benliahmet Tren İstasyonları ve çevresi yeşil bir örtüye kavuşmuştur.

Şekil 2. Selim Tren istasyonunda yapılan ağaçlandırma çalışmalarından bir görüntü

Şekil 3. Benliahmet İstasyonu

Belgeselcilerin ve televizyon programcılarının da uğrak yeri olan istasyondaki çalışmalarından etkilenerek, bizler de bu manzarayı yerinde görüp tespit etmek ve hikâyesini ilk ağızdan dinlemek üzere 20 Şubat 2017 tarihinde yola çıktık.

İnternet üzerinden google haritalara girip, Kars ve etrafındaki tren yolları ile istasyonlarını araştırdığımızda, bozkırlar arasına serpiştirilmiş yeşil alanlar çıktı karşımıza. Bunlardan birinin mimarı, yeşili çok seven Selim İstasyon Amiri Turgut ALTUN'dan, kendi hikayesini dinlemeye başladık. Bir kısmını kendi elleriyle diktiği ağaçların hikâyesinin, Türkiye'ye mal olmasından oldukça gururluydu. "Kars Selim'de o bölge çok ağaçsızdı. Çok zordu o dönemler. Çocuğum gibi baktım o fidanlara." derken, yaptığı işin ne denli önemli olduğunun farkındaydı. Böylece sohbet etmeye başladık.

1. Lütfen kısaca Özgeçmişinizden bahseder misiniz?

Kars İli, Selim İlçesi, Sarıgün Köyü'nde 1960 yılında doğdum. İlkokulu köyümde, orta ve lise öğrenimimi Selim Lisesi Fen/Tabii Bilimler Bölümünde tamamladım (1979). Askerliğimi Balıkesir Kepsut'ta yazıcı çavuş olarak 1981 yılında yaptım. Evli ve 4 erkek çocuk babasıyım. Gök-

men ile Gökay avukat, Tarkan Elektrik-Elektronik Mühendisi oldu. Tokay 1986 yılında vefat etti. Kars'ta TCDD'de hareket memuru olarak memuriyet hizmetime başladım. İstanbul Haydarpaşa'da 71. dönem hareket memurluğu (6 ay) kursunu bitirip, 2 yıl Sarıkamış'ta çalıştıktan sonra İstasyon Şefliği sınavını kazanarak, 1989 yılında İstasyon Şefi oldum. Bu görevimi 25 yıl yaptıktan sonra 2014 yılında emekli oldum.

Görev aldığım yıllarda çevrede ağaç olmadığı için ilgili Orman Müdürlüğü tarafından fidan temini yapılarak, ağaçlandırma işlemi gerçekleştirilmiştir. Selim İstasyonunda istasyon şefliği yaptığım 23 yıllık dönemde, kendim ve dört çocuğum ile birlikte her yıl ilkbahardan sonbahara kadar ağaçlandırma, etrafındaki kopan dikenli tellerin tamiri, ağaç bakım ve çevre düzenlemesi işleri ile evcil ve yabani hayvanlardan koruma çalışmalarını üstlendim.

Sohbetimize İstasyon Amiri Turgut ALTUN'un oğulları da katılıyor ve bir süre onlarla devam ediyoruz.

Şekil 4. Turgut ALTUN Bey ile tanışma ve röportaj

Elektrik-Elektronik Mühendisi **Tarkan ALTUN**; 5 yıldır belediyede çalışıyor. Bir yıldır da imar müdürü. “Bizdeki yeşil sevgisi babadan kalma” diye başlıyor babasını ve çocukluğunun geçtiği yerleri anlatmaya. “Babam çok titiz ve ince ruhlu bir insan.” Kendi el sanatı ile marangoz gibi masa yaptı. Taksicilik yapıyor diye şikâyetler yüzünden hukuki olarak çok sıkıntı çekti (19 defa teftiş geçirdi). İstasyon-Selim arası 4 km okula yürüyerek gider gelirdik. Yollarda perişan olurduk. Bazen boran olurdu (40-45 dakikada giderdik, kurt, tilki). Dört kardeşтик, biri rahmetli oldu. Kardeşimin vefat etmesinin nedeni bu imkânsızlıklardır. Telefon çekmiyordu. Çok gün elektriksiz kaldığımızı hatırlarız. Elektrik olmayınca su da olmuyordu. Gece dışarıda çatışma sesleri duyuyorduk. Gelen memur geri gidiyordu. Eskiden şartlar farklı idi, şimdi çok farklı. Babamın mobileti vardı. Fidanlar susuz kalınca, mobileti ile gider, su getirirdi. Bazı bölgelerde hortumla, kova ile sulama yaptık. Babam, içkicileri kovalardı.”

Avukat **Gökmen ALTUN**; İstasyonumuz korununca hızla çimler çıktı ve ağaçlar büyüdü. Ağaçların etrafındaki tel örgülere Selim’in hayvanları gelirdi. Hayvanlar ilkbaharda yeşili koparıp yemek için hücum ediyordu. Etrafı kapalı olduğundan, ot çıktığı için hayvanlar koparırdı (Çoban da bakmıyordu). Biz gider, telleri bağlardık. Babam tek tek telleri kontrol ederdi. Biz bu işten bıkıyorduk, babam hiç bıkmazdı. Yeşilliği ile sakin ve çok güzel bir ortamı vardı. Ormanın etrafında koşardık. Hepimiz güreş, koşu, kayak sporu ile ilgileniriz. Sporcu bir aileyiz. Yazın sabahları kuş sesleri içinde kahvaltı yapardık, havası çok

güzeldi. Kışın ayrı bir havası vardı. Oradan çıkınca çok üzüldük. Babamın dediği olacak, geri vitesi yoktur. Toplumda sevilen sayılan bir insandır. İstasyonda görevli iken eve telefon açar, misafirlere çay getirttirirdi. İhtiyaç sahibi olan herkese maddi-manevi yardımını her zaman yapar.

2. Lütfen kısaca görev yaptığınız istasyon ve çevresinin özelliklerinden de bahseder misiniz?

Kars’ın en zengin ilçesi olan Selim, 1867 metre yükseklikte ve 5100 nüfuslu bir ilçedir. Celal Aras Hatıra Ormanı bulunmaktadır. Kars’ta pikniğe gidilecek pek fazla yer yok. Bir Sarıkamış bir de Benlihahmet ile Selim var. Şimdilerde ise, Selim binası ve çitler biraz bakımsız kalmış. Camlar kırılmış, görevli gece orada kalmıyor, ortam düzenli değil. Herkes kendi çöpünü alıp gitse iyi olacak. Şimdi bazı akşamlar içkicilerin mekânı olmuş. Günde 2 ekspres tren geçiyor. Bunlardan biri Doğu Ekspresi. Dolayısıyla, istasyonumuz yerli ve yabancı turistlerin çok ilgisini çekiyor. Binayı 1900-1912 yılında Ruslar, Ermeni ustalara yaptırmış. Tavanı 3,80 metre yüksekliğinde, üst katlar ise lojman. Rusların yaptığı kalorifer sistemi ile borular halinde odadan odaya geçerek tek bir soba ile tüm binayı ısıtmak mümkün. Yer altında sığınak bulunmaktadır. İstasyonu gezenler ağaçlandırmanın devam etmesini ve binanın da restore edilmesini istiyor.

3. İstasyona dikilen fidanların özelliklerinden de bahseder misiniz?

Sohbetimize katılan orman çalışanı Zekeriya Arslan dikim çalışmalarını hakkında kısaca bilgi

verdi. Selim İstasyonu 1980-82 yılları arasında OGM ile TCDD arasında yapılan bir protokolle, orman tarafı, MB Trac ile toprağı sürdü. Topraklı 2+1 yaşındaki Karaçam fidanları, Sarıkamış Orman Fidanlığından (Rakım: 2250) getirildi. Selim Orman İşletme Şefliği ise fidanları diktirdi.

4. Doğa, orman, ağaç, çiçek kelimeleri size neleri çağrıştırıyor?

İnsanın sağlığını, huzurunu, sevgiyi, güzelliği, mutluluğu çağrıştırıyor.

5. TCDD’de görevli iken çevrenizi yeşillendirme çalışmalarındaki felsefeniz ne idi? Sizde bu yeşillendirme fikri nasıl çıktı? Yeşil sevgisi nereden geliyor?

Bu konudaki felsefem; “Yeşili Sev, Doğayı Korum” olmuştur. Bu sevgi ise, gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak arzusundan gelmektedir. Amacım, insanların temiz bir çevrede sağlıklı bir yaşam sürmesi, ağaçlandırılmış alanlarda kontrollü piknik yapmalarını sağlamak, turizme katkıda bulunmaktır.

6. Çevreye verdiğiniz önem ile işyerinizdeki başarınız (yolcu memnuniyeti vb.) arasında bir ilişki olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet, etrafımdaki yeşil örtünün verdiği huzur ve mutluluk ile işimde daha başarılı oluyordum. 1986’da henüz 26 yaşındayken Kars’a kısım şefi olarak tayin olan Turgut ALTUN, o yörenin insanı olarak Benlihahmet’in ağaçlandırıldığı dönemi de anlattı: “Sarıkamış ve Kars arasında yol bakım ve onarımdan sorumluydum. Rahmetli Tarım Bölge Şefi Ahmet Kışlalı’ya bu ağaçlandırma ve bakım işlerini

Fotoğraf 6. Tarihi Selim Tren İstasyonu binasının dış görünüşü

beraber yürütelim dedim. İlk Benliahmet ağaçlandırdı. O bölgede hiç ağaç yoktur neredeyse. Sivas ve Amasya'daki orman işletmesinden TCDD'nin imkânlarıyla alınan çam fidanları, vagonlara yüklenerek trenle Benliahmet'e getirildi. Yaklaşık 10 bin fidan diktik. 1-2 sene devamlı bakımlarını yaptık. Bölgede hayvanlar otlatıldığı için (Kars → Benliahmet → Selim / Kars'tan 13 km uzakta/Doğuda ve arası mera), fidanlar zarar görmesin diye 24 saat gözetim altında tuttuk. Selim İlçesi ve çevresi etrafında büyükbaş hayvancılık (15 bin hayvan) yapılıyor. Ağaçlandırma alanına hayvan sokturmadım”.

Tablo 1. Benliahmet ve Selim Tren İstasyonlarına ait genel bilgileri

	Benliahmet	Selim
Tür	Çs (saçam)	Çk (karaçam)
Dikim aralığı	3 X 3	3 X 3
Ortalama çap (cm)	23	
Ortalama boy (m)	6	4-5
Ortalama yaş (2020)	42/1978	32 /1988
Durumu	sağlıklı	sağlıklı
Genel alan (132X736)	9.7 ha	
Ağaçlık alan	7.5 ha	

Şekil 7. Selim Tren istasyonunda karaçamalarda yaş tespiti.

7. Ülkemizde yapılan ağaçlandırmalara bakış açınız nedir? Sizce bu nasıl olmalıdır? Bizlere düşen görevler nelerdir?

Çevre düzenlemesinin yeteri kadar etkin şekilde yapıldığını düşünmüyorum. Bizlere düşen görev; bu dünyada sadece bizim yaşamayacağımızın bilincinde olup çocuklarımıza yaşanılır bir dünya bırakmak için, doğayı, hayvanları, bitkileri koruyup kollamaktır.

8. Kars/Selim Tren istasyonunda yapmış olduğunuz çevre yeşillendirme çalışmasında nasıl bir yol izlediniz? Buradaki temel amacınız ne idi?

Gerekli kurumlarla iletişime geçilip fidan dikim işlerine başladık. Amacım ise ağaçlandırma alanlarına katkıda bulunmaktır.

9. Parasal ya da aynı (fidan, malzeme vs.) bir yardım aldınız mı, yoksa tüm maliyetleri siz mi karşıladınız? Eğer bir destekçiniz yok ise yaklaşık olarak size ne kadar mal oldu?

-Altun; “Cebimden her türlü imkânı sundum. Hiçbir yardım almadım. Tel örgüler (4 sıra) kopunca, cebimizden satın alıp tamir ettirdik. Çitleri kendimiz tamir ettik. Çöpleri temizliyorduk. Geceli-gündüzlü bekçiliğini yaptım. İnekler zarar vermesin diye orayı korudum, temiz bıraktım. Sahiplendim. Ailece gelenlere ise kapım her zaman açıktı. Mangal yapanlar bana dua ediyordu” dedi.

-Oğlu; “İnsanlar, babamdan izin almadan piknik yapamazdı. Sadece kozalak toplamaya gelenlere izin verirdi. Bir de otunu satıp deftere gelir olarak kayıt ederdi. Biz hiç vazgeçmedik, hep sahip çıktık. Çocuklarla birlikte

Şekil 8. Selim Tren istasyonunda kar manzaraları

koruma yaptı. Şimdi orası, belediye devredildi” dedi.

Cumhuriyet treni etkinliklerinde, Selim istasyonu 1. oldu. AL-TUN’un sözlü başarılarından ziyade defterlerde de amirlerince teşekkürler yazılıdır.

10. TCDD’ye yıllarca hizmet etmiş bir memur olarak, ülkemizin dört bir yanına dağılmış olarak hizmet veren TCDD işletmelerinde sizce yeşillendirme ve doğa koruma açısından daha başka neler yapılabilir?

Çevre düzenlenmesine önem verilerek yeşil alanların artırılması sağlanıp, dinlenme ve sosyal mekânlar sağlanabilir.

11. Şimdiye kadar yapmak isteyip de gerçekleştiremediğiniz bir projeniz var mı?

Köyümde at yarışı/cirit turnuvaları/şenlikleri düzenlemek istiyorum. Köyümün (Sangün) mezarlığına 180 tane ağaç diktim. Korumasını ve bakımını (sulamasını) yapıyorum. Şimdiye kadar 10 bin ağaç dikmişimdir. Köyümde (200 hane) bulunan nehir üzerine 15 m. uzunluğunda kardeşlerim ile birlikte köprü yaptırды. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumundan destekli çiftlik

tesisi kurdum (100 Büyükbaş). Emekli olduktan sonra da boş durmadım. Ülkemizin iç ve dış turizmine katkı sağlamak için turistik belgeli apart otel açtım.

Orada piknik alanı, çocuk oyun parkı yapılmasını istedim. Eski binanın da restore edilerek turistik bina, alışveriş merkezi, büfe ve çay sohbet yeri olsun istedim. Bu konuda Orman İşletmesi orayı istemiş ama mülkiyeti TCDD’nin olunca müsaade edilmemiş.

90 bin şehit verilen Allahuekber Dağlarına kışla yapılması şart. Her yıl 6 Ocak ayında anma yapılıyor. Bu anma törenleri yaz aylarında da olsun. Daha çok insan gelsin ve bu güzel doğayı görsün.

12.Orman ve Av Dergisi okuyucularına vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Hayata sıfırdan başladım. Kendimi; sağlık, eğitim, ticaret ve çevre düzenlemesi gibi insanlığa faydalı işlere adadım. Öncelik sıram; sağlık, insanlık, eğitim ve ticarettir. Bana göre hayattaki en önemli yatırımdır, çocuklarının eğitimi üzerine gösterdiğim çabalar olmuştur. En iyi yatırım eğitime olan yatırımdır. Doğayı

sevin, koruyun, katkıda bulunun. Her canlının yaşama hakkı vardır. Ormanlar, ağaçlar temiz hava deposudur. Ağaç oksijen veriyor, sağlık, huzur veriyor. Onları geleceğe taşıyalım.

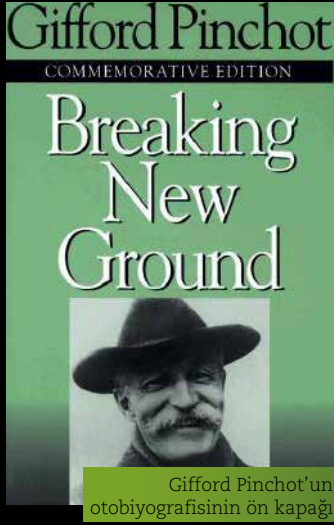
Sonuç

Çoğu zaman insanoğlu çaresizlikler ve yokluklar karşısında tek başına neyi değiştirebilirim diye karamsar olur. Çoğu zaman insanların, tek başlarına bile başarabilecekleri çok şeyler vardır. Yeter ki, istesinler.

Teşekkür

Bu röportajı gerçekleştirmemde yardımları olan meslektaşım Turgay Deligöz kardeşime, Prof. Dr. Sezgin Özden hocama, Kars Orman İşletme Müdürü Veli Günel Bey ile personeline ayrıca yol / uçak masraflarımı finanse eden Türkiye Ormancılar Derneği Yönetimine Teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

S. Serdar YEGÜL

“Amerikan Korumacılığının Babası”, erken koruma hareketinin mimarı ya da ABD Orman Hizmetleri’nin (USDA Forest Service) ilk Genel Müdürü olarak tanınan Gifford Pinchot (1865-1946), *Breaking New Ground* (Yeni Bir Çığır Açmak) ismini verdiği otobiyografisinde, hayatının bir dönemini ve arkadaşlarıyla birlikte geliştirdiği koruma (conservation) kavramını ayrıntılı şekilde açıklar. Şimdi gelin, orman mühendisliği mesleğini de yakından ilgilendiren koruma kavramını, Pinchot’un otobiyografisini dikkate alarak inceleyelim!

GIFFORD PINCHOT VE KORUMA KAVRAMI

Breaking New Ground isimli otobiyografiyi okuduğumda ilk dikkatimi çeken konu, Gifford Pinchot’un hayatını anlamanın ilk şartının, babası James Pinchot’un hayatını bilmekten geçtiği oldu.

BABA JAMES PINCHOT - ABD devletinden tıraşlama kesim için ormanlık alanlar satın alan baba James Pinchot, kesimler yaptırmakta, baharda tomrukları nehirler yoluyla Trenton ve Philadelphia limanlarına taşımakta ve buralardan pazarlamaktadır. Elde ettiği geliri kereste ve mobilyaya çeviren James Pinchot, ticari faaliyetlerini bu döngüde sürdürür. Sürdürür sürdürmesine ama ormanların azalmasıyla birlikte göçmen güvercinlerin, geyik ve ayıların azaldığının ve akarsu düzeylerinin düştüğünün de farkındadır. Diğer yandan, ABD kamuoyunda kereste endüstrisine karşı tepkilerin çığ gibi büyüdüğünü görmektedir. Doğada işlerin iyi gitmediğini gören baba Pinchot, bu işlerin yeni ormancılık uygulamaları yoluyla düzeltilebileceğine inanır ve oğlunun ailenin geleneksel ticari çizgisinde git-

memesini ve onun yerine, kamu görevlisi olarak pratik ormancılık uygulamalarına katılmasını ister.

GIFFORD PINCHOT - ABD’nin Connecticut eyaletinde, üst sınıf bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelen Gifford Pinchot, Doğu’nun en iyi okullarında öğrenim görür ve yurtdışına seyahat etme fırsatı bulur. 1885-89 yılları arasında Yale Üniversitesi’nde öğrenim gören Gifford Pinchot, 1889-90 öğrenim döneminde ormancılık eğitimi almak üzere, babası tarafından Fransa’ya gönderilir. Fransa’da bir yıl ormancılık eğitimi alarak 1890 yılı sonunda ülkesine dönen Pinchot, 1891-94 yılları arasında sırasıyla Kuzey Karolina eyaletinde Biltmore Mülkünde ve New York eyaletinde Adirondack ormanında, “ormancı” olarak çalışır.

Biltmore Mülkünün 700 hektar büyüklüğündeki ormanında gerçekleştirilen pratik ormancılık çalışmaları, “Amerika’da gerçekleştirilen ilk pratik ormancılık uygulamaları” olarak bilinmektedir.

Kuzey Karolina'da Biltmore Mülkü

Pinchot, Biltmore ve Adirondack'da ormancılık çalışmalarını yürütürken, Avrupa ormancılığı ile Amerikan ormancılığı arasında büyük farklar olduğunu görür ve Amerikan ormancılığı için rehber kitaplar hazırlamaya başlarlar.

Gifford Pinchot, 1894 yılında Ulusal Bilimler Akademisi tarafından Ulusal Ormancılık Komisyonu'na seçilir ve ABD'nin Batı ormanlarının durumunu incelemek üzere "Vahşi Batı"ya gönderilir. O yıllarda ABD'nin tüm kamu alanları, dolayısıyla ormanlık alanları, İçişleri Bakanlığı, Genel Arazi Ofisi'ne bağlıdır. Batı'daki yorucu geziler ve incelemeler sonucu Pinchot, Batı'da at çalan adama ölüm cezası verilirken devletin arazilerini talan eden insanlara herhangi bir ceza verilmediği gibi teşvik dahi edildiğini görür. Diğer taraftan, Genel Arazi Ofisi memurlarının, ormancılık bilgi düzeylerinin oldukça düşük ve akraba ilişkileri yoluyla üst düzey makamlara getirildiklerini tespit eder. Pinchot tüm bu gözlemlerini ayrıntılı bir şekilde Ulusal Bilimler Akademisi'ne rapor eder.

Batı'ya gerçekleştirdiği seyahatler esnasında, pratik ormancılık uygulamalarının yapılabileceği potansiyel sahaları da belirleyen Pinchot, 1898 yılında İçişleri Bakanlığı, Orman Bölümü'nde ilk resmi görevine başlar. Ayağının tozuyla 1899 yılında Güney Dakota'nın Black Hill Orman Koruma Sahasında ilk resmi pratik ormancılık uygulamalarının başlatılmasına önayak olan Pinchot, diğer taraftan da, arkadaşlarıyla birlikte ABD'nin ilk ormancılık politikalarını hazırlamaya başlar.

GIFFORD PINCHOT VE ABD BAŞKANI THEODORE ROOSEVELT

Pinchot'un yakın arkadaşı ve gençliğinden beri doğaya tutkunluğuyla bilinen Theodore Roosevelt, 1901 Yılında ABD'nin 26. Başkanı olarak görevine başlar. Roosevelt göreve geldiği ilk günden itibaren Pinchot ve arkadaşlarını, ormancılık çalışmalarında destekler. Pinchot ve arkadaşları, 1901 yılında İçişleri Bakanlığı, Orman Bölümü için yeni bir organizasyon şeması

Pinchot ve ABD Başkanı Roosevelt

geliştirir ve adının “Orman Bürosu” olmasını sağlar. Orman Bürosu, ormancılık politikaları çerçevesinde çalışan ilk ormancılık kuruluşu olur.

Pinchot, Orman Bürosu için yeni memur alımında, “işinin ehli ve ahlaklı insan olma” özelliklerini arar. Memurlar işe kabul edildikten sonra ise onlardan, işlerinde kendini göstermesini ve işlerini mükemmelleştirmesini bekler.

İçişleri Bakanlığı Orman Bürosu adı altında yürütülen ormancılık çalışmalarının yeterli ve etkili görülmemesi üzerine, bu birim 1905 yılında Tarım Bakanlığı’na bağlanır ve Orman Hizmetleri (Forest Service) adını alır. Orman Hizmetleri’nin ilk genel müdürlüğüne getirilen Pinchot, göreve getirildiği 1905 yılından görevden alındığı 1910 yılına kadar geçen beş yıl içinde, devlet denetimi altındaki orman varlığı, 22 milyon hektardan 70 milyon hektara çıkarılır.

Roosevelt ve Pinchot bir yurt gezisinde (1907)

KORUMA TONİĞİ

Roosevelt: “Dikkatli olmalısınız amca. Üstler epey seyreliyor.”
Roosevelt’in elindeki şişe: İhtiyat (Rezerv) Orman Tonîği.

KORUMA KAVRAMI DOĞUYOR!

Pinchot, Başkan Roosevelt’le çalışmaya başladığı ilk günden itibaren, Başkan ona ormancılıkla ilgili işlerin koordinasyonunun yanı sıra, diğer sektörlerle ilgili işlerin koordinasyonunu da verir. Başkanın bu yaklaşımı sayesinde Pinchot, ormancılık sektörü ile diğer sektörler arasındaki ilişkileri daha yakından görme fırsatı bulur.

Pinchot, 1905 yılında Tarım Bakanlığı Orman Hizmetleri Genel Müdürü olarak çalışırken, ormancılık sektörünün, diğer ilgili sektörlerle birlikte çalışmasının gerekliliğini fark eder ve bu düşüncesini çalışma arkadaşlarına açar. Arkadaşlarıyla birlikte bu düşünce üzerinde çalışır ve koruma (*conservation*) anlayışını geliştirirler. Pinchot, yeni koru-

ma anlayışını Başkan Roosevelt’e sunduğunda, Başkan yeni anlayışı hemen kabul eder ve bu doğrultuda ormancılık politikalarının geliştirilmesini ister. Ortaya çıkan ormancılık politikaları, Hükûmet Politikaları olarak kabul edilir.

ABD koruma politikaları, Eylül 1908’de gerçekleştirilen ABD Valiler Koruma Konferansı ve onun bildirgesi yoluyla dalga dalga Amerikan toplumuna yayılır. Amerikan toplumu ‘koruma’ anlayışını kısa sürede benimser. Şubat 1909’da, ABD, Kanada ve Meksika’nın katılımıyla Kuzey Amerika Koruma Konferansı düzenlenir ve koruma politikaları bölgesel düzeye çıkar. Bununla da yetinilmez, Eylül 1909’da Hollanda’da Dünya Koruma Konferansı düzenlenmesi planlanır.

Mart 1909'da Başkan Roosevelt'in Başkanlık süresi dolar ve görevinden ayrılır. ABD'nin yeni Başkanı W. H. Taft, Dünya Koruma Konferansı'nın düzenlenmesi ve ABD'nin bu konferansa katılımı ile ilgili olarak T. Roosevelt'ten farklı düşünür. ABD'yi Dünya Koruma Konferansı'ndan çeker. ABD'nin çekilmesiyle Konferans gerçekleştirilemez. Pinchot ileriki yıllarda da, Dünya Koruma Konferansı'nın gerçekleştirilmesine yönelik önemli çabalar sarf eder. Örneğin, dört ABD Başkanı'na ikna etmek için önemli girişimlerde bulunur. Ama olmayınca olmaz! Konferans bir türlü gerçekleştirilemez. Böyle bir konferansın gerçekleşmesi için 63 yıl beklemek (1972) gerekecektir.

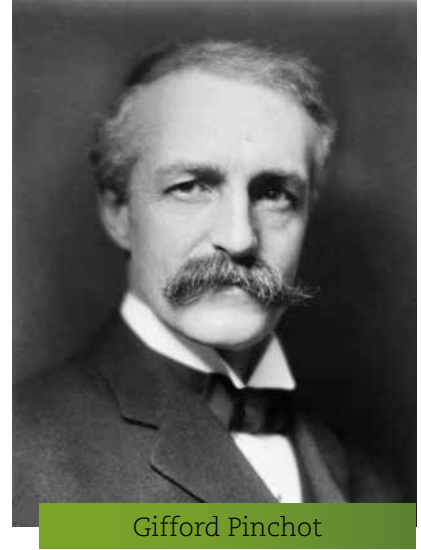
Başkan Taft, bir konuda kendisine zamanında bilgi vermediği gerekçesiyle 1910 yılında Pinchot'u görevden alır.

GIFFORD PINCHOT VE ARKADAŞLARININ GELİŞTİRDİĞİ KORUMA DÜŞÜNCESİ

Koruma düşüncesi aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Dünyanın tüm doğal kaynakları dünyanın tüm insanlarına aittir.
- İnsanoğlunun doğumdan ölüme kadar doğal kaynaklara ihtiyacı vardır.
- Bol doğal kaynak olmadan refaha ulaşılamaz. Bu nedenle doğal kaynakların korunması gerekmektedir.
- Maddi bakımdan insan ırkının ilk görevi, dünyasını ve içindeki her şeyin kullanımını kontrol etmektir.

- Doğal kaynakların korunması, ekonomik ve politik ilerlemeyi sağlar.
- Koruma (*conservation*), dünyayı ve onun doğal kaynaklarını insanların sürekli faydası için akıllıca kullanılması demektir.
- Korumak ormanlar, sular, topraklar ve minerallerden en uzun süre boyunca en fazla fayda sağlamaya yönelik ileri görüşlü kullanımı, muhafazası (*preservation*) ve / veya yenilenmesi anlamına da gelir.
- Koruma, her zaman ve her yerde, öncelikle kamu malının korunması demektir.
- Yenilenebilir veya yenilenebilir doğal kaynakların kullanımı ile ilgili olarak her neslin öncelikli bir kullanım hakkı (rüçhan hakkı) vardır. Bununla birlikte, hiçbir kuşağın, herhangi bir doğal kaynağı kötüye ve lüzumsuz yere kullanarak gelecekteki genel varlık ve refaha zarar verme veya azaltma hakkı yoktur.
- Ulusal düzeyde Korumanın sonucu yeterlilik ve verimlidir. Uluslararası düzeyde ise Korumanın temel amacı kalıcı barıştır.
- ABD dâhil hiçbir ulus, ihtiyaç duyduğu tüm kaynaklarda kendi kendine yeterli değildir.
- İnsanlık tarihi boyunca savaşın en yaygın nedenlerinden biri arazi talebidir. Arazi (tarım arazisi, orman arazisi, kömür, demir, petrol, uranyum ve diğer mineralleri

Gifford Pinchot

bünyesinde barındıran araziler), doğal kaynaklar anlamına gelir.

- Bu nedenle, dünya çapında Koruma ve tüm ulusların ihtiyaç duydukları kaynaklara adil ve sürekli erişim sağlanması, sürekli bolluğun ve kalıcı barışın iki temel dayanağıdır.
- Koruma, ortak sorunlara sağduyuyla yaklaşmak demektir.
- Korumanın amacı, doğal kaynakların halkın yararı için kontrolü, geliştirilmesi, işlenmesi, dağıtılması ve kullanılmasıdır. Dolayısıyla, doğası gereği Koruma, tekelin karşıtıdır.
- Koruma ilkelerinin, hem insanlar hem de doğal kaynaklar için gerekli olduğu çok açıktır.
- Koruma politikasının üç büyük amacı bulunmaktadır:
 - Bunların ilki, dünyanın doğal kaynaklarını akıllı-

ca kullanmak, korumak (*protection*), muhafaza etmek (*preservation*) ve yenilemektir.

- İkincisi, doğal kaynakların ve onların sağladığı ürünlerin kullanımını ortak çıkarlar dâhilinde kontrol etmek ve mal ve hizmetler için adil ve makul ücretlerle insanlara dağıtımını güvence altına almaktır.
- Üçüncüsü ise, büyük tekellerin, doğal kaynaklar üzerindeki güçlerini kullanarak, insanların elinden kendilerini yönetme haklarını almaya haklarının olmamasıdır.
- Koruma eksikliğinin genel refahı zarara uğratması iki şekilde olur: Bunların ilki; ormanların tahrip edilmesi, toprakların erozyona uğratılması, su yollarının tahrip edilmesi ve yenilenemeyen mineral kaynakların israf edilmesi şeklindedir. Diğerisi ise, doğal kaynakların ve insan kaynaklarının, bunların ürünlerinin ve uygulamalarının ve bunların kullanıma sunulduğu araçların tekeli yoluyla genel refahın zarara uğratılmasıdır. Bu, doğal kaynaklar üzerinde Hükümet kontrolünün ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir.
- Tekel, sadece doğal kaynakların tedariki üzerinde değil, aynı zamanda onların fiyatlarının sabitlenmesi ve insanlar için daha yüksek yaşam maliyetlerine yol açması ve haksız kazanç sağlanması anlamına da gelmektedir. Demokrasinin özü, her birimizin en yüksek gelire, hepimizin ortak refahını gözetecek ulaşmasıdır. Tekel, bu büyük gerçeğin inkâr edilmesi anlamına gelmektedir.
- Serbest bırakılmış tekel, insanların evlatlarını etkileyen ekonomik, politik ve sosyal kötülüklerin çoğunun kaynağıdır.
- Tekelin yürürlükten kaldırılması ya da düzenlenmesi ile Koruma politikaları et ile tırnak gibidir; birbirinden ayrılamaz.
- İnsanların, güçlü sermaye ve onların tekelleri için ödemek zorunda oldukları bedel, kesinlikle sadece haksız yere yüksek bir yaşam maliyeti ile sınırlı değildir. Ahlaki ve entelektüel bir bedel, bilgi ve anlayışta, eğitimde, standartların düşürülmesinde ve düşünce ve eylem özgürlüğünün sınırlı oluşunun da bir bedeli vardır. En ağır bedellerin bunlar olduğu düşünülebilir.
- Yoğun sermayenin, kâr peşinde koşmaya ne kadar istekli olduğu, Dünya Savaşları sırasında açıkça görülmüştür. Her iki savaşta da, belli başlı yoğun sermaye için kâr, vatanseverlikten önce gelmiştir. Yoğun sermaye ile açgözlü insanların tahakküm etmek istediği birçok ekonomik güç yoğunluğunu kastediyorum.
- İlerlememiz üç ana faktöre bağlıdır. Bunların ilki, bazıları hâlâ insanların elinde olan eşsiz doğal kaynaklarımızdır. İkincisi, sahip olabildiğimiz ölçüde halk hükümetidir. Üçüncüsü, yeni bir ülkede

maceraya giren karışık ırkların itici gücü ve canlandırmasıdır.

- Birçok eyalette, siyasi mekanizmanın desteklenmesi ile ön ve genel seçimlerin finansmanının sağlanması için ortaya büyük paralar dökülmektedir. Bu paralar, mevzuatı ve yürütme eylemini ve yargı kararlarını kontrol etmek için harcanmaktadır.
- İnsanlık tarihinin her bir dönüm noktasında, iki büyük insan gücü, kontrol için savaşılmıştır. Biri, birçokları için daha fazla refah ve özgürlük isterken, diğerleri, azınlığın elinde güç, ayrıcalık ve servetin yoğunlaşması için çaba göstermiştir. Biri daha iyi şeylere doğru gitmek isterken, diğeri "eski güzel günler" için geri dönmeye çalışmıştır.
- Yeni düzenin tekel yerine işbirliğine, sahip olmak yerine paylaşmaya dayalı olacağını ve karşılıklı yardımlaşmanın orman yasasının yerini alacağını umuyor ve inanıyorum.
- Yeryüzü; sayıca önemsiz ancak zenginlik ve güç bakımından muazzam azınlıklara değil, tüm insanlara aittir. Bu doğrultuda öncelik, kamu malında olmalıdır.
- Doğal kaynaklarımızın yerinde kullanılması demek, tüm insanları güçlü ve iyi, yetenekli ve bilge, iyi öğrenim görmüş, iyi beslenmiş, iyi giyimli, iyi bir konut sahibi ve bilgi ve inisiyatifle donatılmış olması demektir.

OTOBİYOGRAFİYİ BİTİRDİĞİM-

DE - Gifford Pinchot'un *Breaking New Ground* isimli otopiyografisini okumayı bitirdiğimde, zihnimde iki düşünce oluştu. Bunlardan ilki, 1972 yılında gerçekleştirilen ilk çevre konferansının (Stockholm Konferansı) 1909'da gerçekleşebileceği, diğer bir deyişle, iki dünya savaşı öncesinde ilk küresel çevre konferansının yapılabileceğiydi. Diğer ise, toplumun geneli tarafından "çiçek böcek" ya da "börtü böcek" olarak görülen doğanın (doğa kormanının); kalıcı barış, tekelin karşıtı, ve demokrasi ile ilişkilendirilmesiydi. Bu, sık karşılaştığım bir değerlendirme değildi.

Dahası, böyle bir değerlendirmenin yaklaşık bir yüzyıl önce yapılıyor olmasıydı. İtiraf etmeliyim ki, bu iki düşünce bende bir müddet şaşkınlık yarattığı gibi, düşüncelere dalmama da neden oldu.

Toplam doksan başlıktan oluşan *Breaking New Ground* isimli otopiyografinin, meslektaşlarımız tarafından incelenmesinin çok faydalı olacağını düşünüyorum ve sizi dünden bugüne bu müthiş yolculuğa davet ediyorum.

Kaynak: Gifford Pinchot, *Breaking New Ground*, Island Press, 1998, 510 sayfa.

Fotoğraflar

Biltmore Mülkü: https://www.romanticasheville.com/biltmore_gardens.htm

Roosevelt ve Pinchot: <http://npshistory.com/publications/usfs/fs-518/chap15.htm>

Roosevelt ve Pinchot yurt gezisi: <https://www.doi.gov/blog/gifford-pinchot-legacy-conservation>

Diğer tüm fotoğraflar: *Breaking New Ground* isimli kitaptan alınmıştır.

BOYABAT'TA YAPILAN TOPRAK MUHAFAZA ÇALIŞMALARI

Hikmet KAYA
Orman Teknikeri

Giriş

1948 yılında Kolaz Çayı'na gelen sel suları Avcılar Kulübü yanında bulunan ahşap bir evi yerinden alarak içindeki insanlarla beraber bir müddet sürüklemiş, bilahare ev yıkılarak içindeki üç kişi boğularak hayatlarını kaybetmişlerdi. Taşkın ve sel suları, Gazidere ve Tabaklı köylerine ait verimli çeltik arazilerine büyük zarar vermiştir. Bu selden sonra birkaç defa daha sel gelmiş ancak fazla bir zarara sebep olmamıştır.

Kasabayı tehdit eden tali dere-lerden Döme ve Gökdere'nin su toplama bölgesi küçük olduğundan Kolaz Çayı kadar tehlike yaratmamıştır. Ancak şehrin içine sularını boşaltan bu iki derenin yağış havzasında 1960 yılından önce yeteri kadar bitki örtüsü bulunmadığından, her sağanak yağmurlarından sonra gelen sel suları evlerin alt katlarına ve dükkânlara zarar vermiş, bazen de mal kayıplarına sebep olmuştur.

Sel suları akarken beraberinde getirdiği kum ve çakıl gibi materyali şehrin içine bıraktığından bir mahalleye "Kumluk Mahallesi" adı verilmiştir. Sel su-

Şekil 1. Boyabat Gökdere Mahallesi (1936)

Şekil 2. Gökdere Mahallesi (2004)

larının bu zararlarını gidermek amacı ile DSİ tarafından Kolaz Çayı kenarına kıyı tahkimatı yapılırken Döme Deresi yatağına ise oluşan suları izole etmek için 1957 yılında çevirme kanalı yapılmıştır.

Ancak Döme ve Gökdere yağış havzasında suyu ve toprağı yerinde tutamadıkça aşağıda alınacak tedbirlerin çok da yararlı olamayacağı düşüncesiyle Orman Genel Müdürlüğüne Boyabat'ta Toprak Muhafaza ve

Şekil 3. Kolaz Çayı Kıyı Tahkimatı (2004)

Şekil 5. Döme Deresi (1936)

Şekil 4. Döme Deresi Çevirme Kanalı (2004) (Kanalda rüsubatın olmaması çalışmaların başarıya ulaştığını gösteriyor).

Şekil 6. Döme Deresi (2004)

Mera Islahı Tatbikat Grup Müdürlüğü kurulmuştur. İlk arazi çalışmalarını 1960 yılında değerli meslektaşım Nazmi TEK-KANAT başlatmış olup, başarılı sonuçlar alınmıştır. Kendilerine şahsım ve Boyabat Halkı adına teşekkür ediyorum.

Kasabayı sel tehlikesinden korumak için su tutucu hendek tipi teraslar yapılarak yağmur sularını ve toprağı yerinde tutmak amaçlanmıştır. Bu nedenle mai-

lelerde 4 m aralıklar ile meyilsiz hendek tipi teraslar yapılmıştır. Hendek hacmi 100 senede bir tekerrürü muhtemel bir saat sürelili azami yağış yoğunluğu (şiddeti) esas alınmıştır. Bu da Boyabat için 43,8 mm/saattir. Ayrıca Gökdere havzasında mecrâ üzerinde 4 adet meyil ıslah barajı yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı Kolaz Çayı havzasının projelendirilerek teknik çalış-

maların başlatılması zorunlu hale gelmiştir.

Kolaz Çayı Toprak Muhafaza Çalışmaları

Proje Sahasının Yeri

Proje sahası Boyabat Orman İşletme Müdürlüğü hudutları içinde kalmaktadır. Proje sahası içerisinde 13 adet su toplama bölgesi mevcut olup projeler hektar olarak aşağıda Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Proje sahası içerisinde yer alan su toplama bölgeleri ve büyüklükleri (ha)

Sayı	Bölge İsmi	Büyüklük (ha)
1	Göktepe	40
2	Döme Deresi	230
3	Pervanekaya-Pazar Yokuşu	239
4	Sakavendere	105
5	Gaylanca	336
6	Tatarcık-Çaltıcak Arpacık	442
7	Arabın ve Bokluca dere	272
8	Çene	261
9	Balıca arkası - Menteşe güneyi	200
10	Sanbeyli	250
11	Fahra	340
12	Kavaklı-Kirazlı-Gürgenli	379
13	Yaylacık-İnişdibi (Kızılrırmak vadisi)	274

Tablo 2. Proje sahalarının işletme şeflikleri bazında dağılımı

Bölgesi	Serisi	Yapılan Saha (ha)	Çalışılan Yıllar
Boyabat	Boyabat	375	1960-1964
Boyabat	Akyörük	1464	1961-1974
Karageriş	Tavşandağ	744	1966-1967
Kabaçam	Börüklü	511	1966-1967
Saraydüzü	Isırganlı	274	1966-1967

Proje kapsamında toplamda 3368 hektarda teraslama çalışmaları yapılmıştır. Bu proje sahalarının seriler itibarıyla Orman İşletme Şefliklerine göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Projenin Amacı:

Döme ve Göktepe su toplama bölgesinden gelen sel suları ilçe merkezinden geçerken evlerin alt katlarına ve dükkanlara zarar vermekle kalmamış, zaman zaman da mal kayıplarına sebep olmuştur. Ayrıca verimli ziraat arazilerine zarar vermiştir. Belirtilen nedenlerle;

- Sel ve taşkın zararlarına karşı kasabayı ve köy yerleşim birimlerini korumak,
- Havzada genel toprak aşınma ve taşınmalarını önlemek,
- İlçenin sele karşı emniyet ve muhafazasını temin etmek,
- Kasaba içine gelen materyal akışını durdurmak,
- Verimli ziraat arazilerini (çeltik sahalarını) korumak,
- Toprak su bitki dengesini temin etmek gayesi ile Kolaz Çayı havzasında projelendirilmiş 4282 ha. saha mevcut

olup 1960 yılından 1974 yılına kadar 13 su toplama bölgesinde 3368 hektarda teraslama, 929 hektarda orman imarı, 301 hektarda mera ıslahı ile sel deresi ve dereciklerinde 1,5-2 metreden yüksek çimento harçlı 11 adet harçlı baraj yapılmıştır.

Sahanın Topografik Yapısı:

Proje sahaları genelde dalgalı arazi niteliğinde olup rakım 200-1000 metre arasındadır. En alçak noktası 310 metre ile Avare çevresidir.

İklim Şartları:

Karadeniz ardı olarak nitelenen bu yörenin klimatolojik özellikleri Karadeniz bölgesi ile İç Anadolu bölgesi arasındadır. Boyabat yöresi daha sıcak ve kurak yazları, daha soğuk geçen kar yağışlı kışları ile farklılık göstermektedir. Yıllık yağış 388,7 mm'dir. Bunun 2/3'lük bir bölümü vejetasyon mevsiminde yağmaktadır. En kurak ay Temmuz en fazla yağış alan ay ise Mayıs ayıdır. Saatlik maksimum yağış 43,8 mm/sa iken ortalama nisbi nem ise % 58'dir.

Jeolojik Durumu ve Toprak Yapısı:

Genel olarak III. Zaman Eosen ve Oligosen dönemlerinde oluşmuştur. Eosen seriler numilitik, kalker, kaba kalker, kum ve jibserleri ; Oligasen seriler ise kalker, kum ve kil ihtiva eder. Yer yer oligasen deniz fosillerine de rastlanır.

Toprak Özellikleri: Toprağın mutlak derinliği 40 cm civarında olup, fizyolojik derinlik 40-

110 cm arasında değişmektedir. Toprağın geçirgenliği iyi olup yer yer taşlı görünümündedir. Toprak kireçli ve az kireçli karakterindedir. Toprağın pH'sı 6-7,5 arasındadır.

Erozyonu Durdurucu ve Sel Taşkınlarına Karşı Alınan Önlemler

Teraslama

Teraslar, arazi üzerinde meyil ve bölge hidroliği gereklerine göre belli edilen toprak ve suyu satıh üzerinde tutmaya yarayan değişik şekilli, tesviye eğrilerine paralel (su tutucu) veya havzadan gelen suyu erozyona sebep olmayacak şekilde dışarı boşaltan kanallardır. Toprak muhafaza çalışmalarında 1960-1966 yılları arasında hendek tipi su tutucu teraslar yapılmış olup 1966 yılından itibaren tali yerlerde çalışıldığından daha ekonomik olan gradoni (açık V) tipi teraslar yapılmıştır.

Ağaçlandırma

1960-1974 yılları arasında 3368 ha saha ağaçlandırılmış olup 3.480.000 adet kızılçam, 4.6770.00 adet karaçam ile az miktarda fıstık çamı ve 273.000 adet mahlep, badem, akasya, gladicya olmak üzere toplamda 8.430.000 adet ibreli ve yapraklı fidan dikilmiştir. Ayrıca yeşillendirme gayesi ile teras aralarına ve teras üzerine 1900 kg badem, 5000 kg meşe palamutu, 300 kg çam fıstığı, 2758 kg korunga ekilmiştir. Tüm bunlara ek olarak, 929 ha bozuk meşe-gürgen alanında ise canlandırma kesimleri ile enerji ormanı tesis edilmiştir.

Şekil 7. Gradoni Tipi Teras (1978)

Dikim

Toprak Muhafaza Grup Müdürlüğü zamanında ilk dikimlerde fidan aralık mesafeleri 4x0,5 m 4x1m. 4x1,5 m olarak uygulanmıştır. Daha sonraki yıllarda ise 3x2 m aralık mesafesi kullanılmıştır. Dikimlerde "çapa ile çukurda kenar dikimi" metodu uygulanmıştır. Bu metotta fidan köklerinin çukura yerleştirilmesi bariz bir şekilde görüldüğünden kök kıvrıklığı riski yoktur. Plan-tuvar dikiminde ise fidan kökünü görme şansı olmadığından kök kıvrıklığı olasılığı çoktur.

Otlandırma

Özellikle çıplak yamaçlarda yüzeysel akışı durdurmak gayesi

ile mıntıkaya en uygun tür olan ve büyük başarı elde edilen korunga ile otlandırma tercih edilmiştir. 1973 yılına kadar 301 ha sahada 3640 kg korunga ekilerek otlandırma yapılmıştır.

Örme Çit

Akan yamaçlarda örme çit tesisleri yapılarak önce yamaçların akıntısı durdurulmuş daha sonra korunga ekimi yapılmıştır. Örme çit tesisi çok pahalı olduğundan mecbur kalmadıkça bundan kaçınılmakta, bunun yerine sahada bol taş varsa toplanarak taş koridorlar yapılmak suretiyle yamaçların stabil hale gelmesi sağlanmaktadır.

Şekil 8. Toprağı gevşek ve çürük yamaçlarda, toprağın taşınmasını önlemek üzere yapılan örme çit teraslar (1987)

Oyuntuların Tahkimi

Oyuntularda ve dereciklerde denge meylini oluşturmak için ortalama 1,5-2 metreden daha yüksek olan çimento harçlı kâgir barajlar yapılmıştır. Bunlardan 4 adeti Gökdere üzerindedir.

Diğer 7 Adeti ise Kirazlı (2) Gürgenli (2) Karaağaçlı (2) ve Kavaklı (1) Deresi'ndedir.

Ayrıca 0,5-1 m. yüksekliğinde kuru duvar eşikler yapılmıştır. Daha sonra arka kısımlarına yalancı akasya, iğde, kokar ağaç ve badem dikilerek yerli daimi canlı eşikler oluşturulmuştur.

Kuru duvar eşikleri harçsız olarak inşa edilen enine yapılar. Fazla su taşımayan mecralarda, küçük oyuntularda inşa edilirler.

Şekil 9. Gökdere meyil ıslah barajı (2000)

Şekil 10. Korazlı Dere meyil ıslah barajı (1964)

Şekil 11. Gürgenli Dere meyil ıslah barajı (1964)

Şekil 12. Karaağaçlı Deresi Meyil Islah Barajı (1964)

Şekil 13. Harçlı Barajın 2004 yılındaki durumu

Servis Yolu Yapımı

Çalışma yapılan sahalara hizmet götürebilmek için toplam 62,9 km yeni yol yapılmıştır.

Mera Islah Çalışmaları

Meraların yabancı ot temizliği ve taş temizliği yapılarak ot verimi artırıcı tedbirler alınmıştır.

Elde Edilen Sonuçlar

Yukarıda kısaca özetlemeye çalıştığım toprak muhafaza çalışmaları sonucunda proje sahası

ve civarında meydana gelen olumlu değişimler şu şekilde sıralanabilir:

- Boyabat sel tehlikesinden kurtulmuştur.
- Toprağın aşınıp taşınması durmuştur.
- Kasaba estetik yönden güzelleşmiştir.
- İklimi olumlu yönde etkilemiştir.
- İstihdam sorununa katkı olmuştur.
- Gecekondulaşmayı önlemiştir.
- Boyabat halkı çok kolay piknik yapmaya başlamıştır.
- Sel suları ile ilçe merkezine kum ve çakıl gibi materyal gelmediğinden Belediye'nin temizlik giderleri azalmıştır.
- Halkın ağaçlandırma çalışmalarına bakışını olumlu yönde etkilemiştir.

Bunun en çok faydasını ben gördüm. Zira çeyrek asırlık hizmetim sürecinde sosyal yönden büyük bir sorun yaşamadan çalışma imkânı buldum.

Projede görev alan tüm meslektaşlarıma başarılı çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunarım. Ölenlere Allah rahmet eylesin. Hayatta olanlara sağlıklı ömür dilerim. Kolaz Çayı toprak muhafaza projesinde görev yapan toprak muhafaza grup müdürleri Tablo 3'te verilmiştir.

Proje Sahası İle İlgili Anekdöt

Zamanın Sinop Valisi ve Boyabat Kaymakamı ile kasaba ekâbirlerinden bazıları işçilerin teraslama yaptıkları Gökdere mevkiine gelmişler. Rahmetli Bekir Başoğlu (Boyabat ve Çevresi Ta-

Tablo 3. Kolaz Çayı toprak muhafaza projesinde görev yapan toprak muhafaza grup müdürleri

Toprak Muhafaza Grup Müdürleri	Görev Yaptıkları Yıllar
Nazmi TEKKANAT	1960-1962
Lütfi ERBAŞ	1962-1963
Korkut TOKER	1963-1964
Lütfi ERBAŞ	1964-1966
Abdullah ÇAVGA	1966-1970
Yıldırım NALBANT	1970-1970
Orhan YÜCEL	1971-1982

rihi adlı kitabın yazarı) işçilerin çalıştıkları yerin taşlık ve şistik yapıdaki durumu görünce Vali Bey'e "Sayın Valim bu toprakta fidan yetişmez, devlet boşuna para harcıyor" demiş. Vali Bey de Bekir Başoğlu'na hitaben; "Bekir Bey siz de böyle dedikten sonra biz vatandaşı nasıl ikna ederiz" demiş.

Sözü edilen sahanın toprak üzerinde yetişen ağaç ve ormanı sizler için görüntüledim. Yorum sizin.

Makalemi sonlandırırken bir gerçeği belirtmeden geçemedim. O da şu: Kolaz Çayı Toprak Muhafaza Çalışmaları AGM zamanında Kolaz Çayı Erozyon Kontrolü olarak literatüre geçmiştir.

Bilindiği üzere; toprak muhafaza çalışmaları, şehir-kasaba ve köy yerleşim alanlarını, verimli ziraat arazilerini, karayollarını ve sanayi bölgelerini taşkın sel sularına ve rüsubatın zararlarına karşı yapılan çalışmalar manzumesidir. Asıl gaye toprağı ve suyu yerinde tutmaktır. Bunun için de hendek tipi su tutucu teraslar yapılmıştır. Dere-lerde meyil ıslah barajları, kuru duvar eşikler yapılarak entegre çalışılmıştır.

Bu bakımdan "KOLAZ ÇAYI TOPRAK MUHAFAZA" çalışmalarının özüne uygun olarak kayıtlarda yer almasını naçizane olarak öneriyor ve önemsiyorum.

Şekil 14. Ağaçlandırılan Saha - Gökdere mevki (2004)

EROZYON KONTROLÜ İLE SEL VE TAŞKINLARIN ÖNLENMESİ

Yusuf ERTAYLAN

Orman Yüksek Mühendisi

Ülkemizin, Kuzey-Doğu Anadolu bölümünde, özellikle Rize ve Giresun illerinde, genellikle Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında, hemen hemen her yıl, ani ve şiddetli yağışlar sonunda oluşan, sel ve taşkınlarla, hiçbir zaman telafisi mümkün olmayan, vatandaşlarımızın canını yakan, can kayıpları yanında oldukça fazla maddi zararlar da ortaya çıkmaktadır.

Her yıl görülen bu olaylar karşısında ezelden beri yöreye gelen siyasilere ve devlet yetkilileri, üzüntülerini belirttikten sonra bir miktar maddi yardımda bulunacaklarını söyleyip, köklü bir çözüm önermeden, bu gibi doğal afetlerin önlenmesi için ne gibi çalışmaların yapılması gerektiğini saptamadan dönüp gitmekte, olaylar bir dahaki seneye kadar unutulup gitmektedir.

Sel ve taşkınların önlenmesi için, her su toplama havzası bazında gerekli olan idari ve teknik önlemlerin mutlaka zamanında, entegre bir şekilde ve öncelik sırasına göre alınması gerekir. Su toplama havzası içinde; mera ve orman, hazine, tarım alanları ve yollar bulunmaktadır. Bu alanlarla ilgili olan, Orman Bölge Müdürlükleri, Tarım

İl Müdürlükleri, Devlet Su İşleri, Karayolları Bölge Müdürlükleri yetkilileri, Vali Yardımcısı başkanlığında toplanarak her kurumun görev alanı içinde yapması gereken çalışmalar, planlanmalı ve koordineli bir şekilde, öncelik sırasına göre uygulanmalıdır.

Yukarıda belirttiğim gibi çalışmaların bir koordinasyon içinde yapılmasında yarar bulunmaktadır. Bu koşulla, su toplama havzası bazında yapılması gereken öncelikli çalışmalar üst havzada, suyu düştüğü yerde toprağı olduğu yerde tutacak çalışmalardır. Bunun için;

Su toplama havzasının korumaya alınarak var olan vejetasyonun canlanması sağlanmalı, havzaya hayvanların girmesi yasaklanmalıdır.

Yamaçlarda ve dere tabanlarında bulunan bitki örtüsüne (Ağaç + Çalı + Ot ...) kesinlikle dokunulmamalı, gerekirse uygun yerlerde tekniğe uygun canlandırma kesimleri yapılmalı ancak kesilen bitki örtüsü artıkları kesinlikle dere tabanlarına atılmamalıdır.

Bitki örtüsü olmayan boş alanlar, saatlik azami yağışlarla yüzeysel akışa geçecek suyu tutabilecek veya zararsız bir şekilde

(%0,5-1 meyille) en yakın dereye akıtılabilecek ebatlarda, tekniğine uygun teraslar yapılmalı, helyan tehlikesi dikkate alınarak uygun türlerle ağaçlandırılmalı, teras araları da otlandırılmalıdır.

Yamaç ıslahı çalışmalarından sonra, en az 2 yıl beklenerek hala derelerde (arazi meyili, bitki örtüsü, toprak ve ana kaya yapısı, taşlılık ve kayalılık durumuna göre) taban ve kıyı oyulmaları görülüyorsa, aşağı havzada sel ve taşkınlara neden olabilecek düzeyde sular geliyorsa, dere tabanlarında alt havzadan başlamak üzere denge meyili (derele- rin alt havzada herhangi bir zarara neden olmadan aktığı dere tabanı meyili, %3-5) oluşturmak için bir dizi taşıtı barajları veya taban kuşakları tesis edilmelidir.

Dere tabanlarında ve etrafında, en yüksek su seviyesi altındaki alanlarda kesinlikle yerleşim alanları kurulmasına izin verilmemelidir.

Su toplama alanı içinde, gerek tarım alanlarında yapılan arazi işleme çalışmalarında gerekse yol inşaatlarında, erozyona-helyana neden olacak çalışmalardan kaçınılmalı ya da gerekli önlemler alınarak çalışılmalıdır.

Su toplama havzası bazında yapılan yamaç ıslahı ile dere tabanında inşa edilen taşıntı barajları-taban kuşakları her yıl kontrol edilmeli, bakımları yapılmalıdır. Erozyonu kontrol, sel ve taşkınlarının önlenmesi konusunda gerek projelerin düzenlenmesi gerekse uygulamasının yapılması aşmalarında ihaleye girecek olanlarda mutlaka yeterlilik belgesi istenmelidir.

Ülkemizde ne yazık ki doğal afetlerle ilgili yapılan tüm çalışmalar, olaylar ortaya çıktıktan, can ve mal kayıpları görüldükten sonra yapılmaktadır. Depremlere karşı dayanıklı binalar

yapılsa, orman yangınları çıkma-
dan bir takım önleyici tedbirler
alınsa, erozyon-sel ve taşkın-
lar için her su toplama havzası
bazında yukarıda vurgulanan
entegre çalışmalar yapılsa, tüm
vatandaşlarımızı üzüntüye so-
kan olayların önüne geçilmiş
veya en aza indirilmiş olur. Yapı-
lacak yanlış ve eksik planlama-
lar ile uygulamalar tıpkı Giresun
ilinde 113 milyon TL harcanarak
yapılan çalışmaların yıkılarak
boşa gittiği gibi yıkılmaya mah-
kumdur.

Ülkemizde, erozyonu kontrol,
sel ve taşkınların önlenmesi ko-
nularında, zamanın Ağaçlandır-

ma ve Erozyonu Kontrol Genel
Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri
Genel Müdürlüğü ile koordineli
bir şekilde Tokat ilinde ve Büyük
menderes Havzası Sağ Sahilinde
yapılmış başarılı çalışmalar bu-
lunmaktadır.

Yıllarca bu konuların gerek
projelerinin düzenlenmesinde
gerekse uygulamalarında çalış-
mış, ortaya çıkan can ve mal ka-
yıpları karşısında derin üzüntü
duyan bir vatandaş olarak, tec-
rübelerime dayanarak tüm yet-
kililerin ve ilgililerin dikkatine
sunarım.

ÜYELERDEN

Türkiye'nin Bütün Ağaçları ve Çalıları

Türkiye'nin zengin florası içerisinde önemli bir yere sahip olan ve ormanlarımızı oluşturan tüm ağaç ve çalılar İşKültür ve TEMA ortaklığıyla bir kitapta toplandı. Toplam 800'den fazla tür, alttür ve varyetenin yer aldığı kitapta, doğal türlerle birlikte park, bahçe ve diğer yeşil alanlarda bulunan ağaç ve çalı türleri de verilmiştir.

Prof. Dr. Ünal Akkemik editörlüğündeki kitabın hazırlanmasında Türkiye'nin farklı üniversitelerinde görev yapan konularında uzman 20 bilim insanı farklı bölümlerin yazılmasına katkı sağlamıştır.

Çok sayıda türün yer aldığı kitaplarda cins ve tür tanımlarında yaşanan zorluğu gidermek için de kitabın ilk kısmında morfolojik özellikler, cinslerin tanım anahtarları verilmiş ve böylece öğretmek tanıma yöntemiyle cins ve türlerin tanıtılması amaçlanmıştır.

Kitapta, komşumuz kadar yakın olduğumuz tüm ağaç ve çalılar, daha kolay tanınması için renkli fotoğraflarla görselleştirilmiştir.

Orman mühendisleri, peyzaj mimarları, ziraat mühendisleri, biyologlar ve coğrafyacılar başta olmak üzere doğayla ilgili öğrenci ve çalışan herkes ile her kesim için bir başucu kaynağı olma özelliğinde olan kitap 1362 sayfadan oluşmaktadır.

Tüm ilgililere yararlı olmasını dileriz.

Ormanlarımız Kanunlarla Yok Edilirken Kimse Seyirci Kalmamalı

Bartın Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ, 14 Ocak 2021 tarihli BİRGÜN Gazetesinde, Orman Kanununa eklenen EK madde 16 ile ilgili olarak, 07.01.2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan "6831 Sayılı Orman Kanununun Ek 16 ncı Maddesi Kapsamında Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşlemlerine İlişkin Yönetmelik" hakkındaki görüşlerini bildirdi. Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ yazısında; "2018 yılının Nisan ayında torba yasanın içine serpiştirilen birkaç maddeyle ormanlarımızın önemli bir kısmını yok edecek EK madde 16'yı Orman Yasası'nın içine enjekte etmişlerdi. Konuyu bilen herkesin Anayasa'ya aykırı olduğu konusunda hem fikir olduğu bu değişiklik, ana muhalefet partisi tarafından iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne taşınmış, bizler de mahkemenin Anayasa'ya aykırılığını kolayca tespit ederek bu değişikliği iptal edeceğinden emin olarak bu konunun üzerine pek gitmemiştik." diye ifade ettiği durumu "Anayasa'ya aykırı olduğunu hiç sorgulamadan kanunlar çıkarsa ve Anayasa Mahkemesi üyeleri bu aykırılığı görmezden gelirse hem ormanlarımızın korunması, hem de hukuk sistemimizin sağlıklı işlemesi için nereye umut bağlayacağımız sorusu boşlukta kalıyor." cümlesiyle vurguluyor.

"Ormanlarımızın ekonomik kazanımlar için parçalarca edildiğini bilen biri olarak, bu parçalanmanın şiddetini daha da arttıracak Ek 16. Madde'nin yürürlükten kaldırılması için 07.01.2021 tarihinde çıkan yönetmeliğe acilen dava açılması, bu davaya dayanarak Danıştay tarafından yönetmeliğin Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle iptal edilmesi ve kanunun Anayasa'ya aykırılığının bir kez daha sorgulanması için Anayasa Mahkemesi'ne önüne bir daha gitmesi gerektiğini" belirten Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ'ın bu konuda ki görüşlerini sizlerle paylaşıyoruz.

YENİ YAYIN KURULU

Burhan Aydoğan, Yazı İşleri Müdürü

KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nden 1990'da mezun oldu. 1992-1997 yıllarında Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı'nda Amenajman Heyet Mühendisi 1997-2000 yıllarında Samsun Orman İşletme Müdürlüğü, Kavak Orman İşletme Şefi 2000-2002 yılları Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı'nda Heyet Mühendisi 2002-2008 yılları Amenajman Başmühendisi 2008 yılından itibaren Amenajman Rehberlik ve Denetim Başmühendisi olarak çalışmaktadır. TOD 56. Dönem Yönetim Kurulu Üyesidir.

Doç. Dr. Murat Alan, Editör

KTÜ, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'nden 1987 yılında mezun oldu. 1991 yılında Orman Genel Müdürlüğünde Bölge Şefi olarak göreve başladı. İşletme Pazarlama Dairesi Başkanlığında 4 yıl, Orman Ağaçları ve Tohumları İslah Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde 19 yıl çalıştıktan sonra 2014 yılında Karabük Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliğine öğretim üyesi olarak atandı. Halen bu üniversitede çalışmaktadır. TOD, 53. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi ve Yazı İşleri Müdürlüğü yapmıştır.

Hüseyin AYTAÇ

KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nden 1980 yılında mezun oldu. Orman Genel Müdürlüğü, Mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile Bakanlık Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinde çeşitli görevler yaptıktan sonra, Ekim 2020'de Ankara Orman Bölge Müdürlüğü Şube Müdürlüğü görevinden emekli oldu.

Hayriye ERTUĞRUL

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nden 1990 yılında mezun oldu. İÜ Fen Bilimler Enstitüsü Ormanlık Ekonomisi Ana Bilim Dalından 1996 yılında yüksek lisans derecesi aldı. Eskişehir Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Kozlu Orman İşletme Şefliğinde İşletme Şefi olarak görev yapmaktadır. Aynı İşletme Müdürlüğünde Büyükyayla Orman İşletme Şefliğine de vekalet etmektedir. 2018 yılında Türkiye Ormanlılar Derneği tarafından "Yılın Ormancısı Onur Ödülü" ne layık görüldü. Halen Türkiye Ormanlılar Derneğinin Yayın Kurulu ve Sanat Kurullarındaki üyelik görevleri devam etmektedir.

Dr. Öğretim Üyesi H. Batuhan GÜNŞEN

Zonguldak Karaelmas (Bülent Ecevit) Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nden 2004 yılında mezun oldu. 2005 yılında aynı bölümün Ormanlık Politikası Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Yüksek lisansını 2006 Zonguldak Karaelmas (Bülent Ecevit) Üniversitesi'nde, doktorasını ise 2012 yılında Bartın Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Halen Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Ormanlık Politikası Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. 2004'ten beri Türkiye Ormanlılar Derneği üyesidir.

Doç. Dr. Mehmet ÖZALP

1993 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden mezun oldu. 1995-2003 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı bursu ile yurtdışında yüksek lisans ve doktorasını tamamladıktan sonra 2004 yılında Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi, Havza Yönetimi Anabilim Dalı'nda akademisyenlik hayatına başladı. 2004 yılında üyesi olduğu Türkiye Ormanlılar Derneği'nde, 2018 yılından bu yana da Artvin Orman Fakültesi Temsilciliği görevini yürütmektedir.

Doç. Dr. Fatih TEMEL

İ. Ü. Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nden 1993 yılında mezun oldu. Yüksek lisans ve doktorasını Millî Eğitim Bakanlığı bursu ile Oregon State University'de tamamladı. Halen Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi, Silvikültür Anabilim Dalı öğretim üyesi olup Düzce Üniversitesi, Orman Fakültesi'nde görevlidir. 2006-2018 yılları arasında Türkiye Ormanlılar Derneği, Artvin Orman Fakültesi temsilciliği görevini yürütmüştür.

ORMAN VE AV DERGİSİNİN EYLÜL-EKİM 2020 SAYISINDA YAYINLANAN M.SALİH KOÇ'A AİT "EN BÜYÜK ORMANCI" BAŞLIKLİ YAZI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

TOD YÖNETİM KURULUNDAN

Değerli Üyelerimiz,

Derneğimizin yayın organı olan Orman ve Av dergisinin Eylül-Ekim 2020 sayısında yayınlanan üyemiz M. Salih Koç'a ait "En Büyük OrmanCI" başlıklı yazısında; her ne kadar kızılcım doğal gençleştirilmesi yazarın sahadaki deneyimlerine dayanarak bir anı şeklinde anlatılmaya çalışılmış ise de İ.Ü. Orman fakültesindeki bazı hocalarımızı, ismi geçmese de yazının başlığından da anlaşılacağı üzere özellikle de bugün hayat da olmayan, ormancılığımıza büyük hizmetleri olan, modern silvikültürün kurucusu merhum Prof. Dr. Fikret Saatçioğlu hocamızı hedef alan yazının kastını aştığı görülmüştür.

Doğal olarak üyelerimizden, akademik camiadan ve fakültemiz silvikültür kürsüsü hocalarımızdan yoğun tepkiler oluşmuş, Yönetim Kurulumuzdan bu üzücü durumun düzeltilmesi için istekler gelmiştir.

Anılan yazının, kastını aşan üslubu ve hocalarımıza karşı saygı sınırlarını aşan çizgisinden Yönetim Kurulu üyelerimiz de son derece üzüntü duymuştur.

Gelinen nokta itibarıyla ülke gündeminde ormancılığımızla ilgili birçok sorun yaşanırken Orman ve Av dergimizde yer alan "En büyük Hoca" başlıklı yazıdan kaynaklı meslektaş ve akademisyenler arasında oluşan tartışmaların bir daha yaşanmaması için gereken dikkat ve özeni göstereceğiz.

OrmanCIlık kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TOD YAYIN KURULUNDAN

Orman ve Av Eylül-Ekim 2020 sayımızda yayımlanan ve deneyimli bir meslektaşımız tarafından kaleme alınan yazı, olumlu olduğu kadar olumsuz tepkiler de aldı. Yazar ve Yayın Kurulumuz değişik şekillerde eleştirildi.

Orman ve Av ülkemizin en eski ve köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olan Türkiye Ormancılar Derneği tarafından yayımlanmaktadır. Türkiye Ormancılar Derneği, ormanCIlık mesleği temelli bir sivil toplum kuruluşudur. Orman ve Av da esas itibarıyla mesleki temelli bir dergidir. Bu nedenle, ormanCIlık mesleğinin bütün yönlerini kapsayan bir yapıya sahiptir. Orman ve Av salt akademik bir dergi değildir. Bilimsel yöntemlerle hazırlanmış yazılar kadar, bilimsel olmayan yazılar da Orman ve Av dergisinde yayımlanmaktadır.

Kapsayıcılık yönünden ortaya çıkan bu ilke, yayıncılık yönünden evrensel ilkelerin benimsenmesi ile bütünleşir ve anlam kazanır. Bu doğrultuda, yayın kurulumuz düşünce ve ifade özgürlüğünü olabildiğince geniş bir perspektiften ele almakta ve dergiye gelen yazıları bu temel ilkenin ışığı altında değerlendirmektedir. Kuşku yok ki, düşünce ve ifade özgürlüğü ile birlikte kişilik haklarına saygı ve yasalara uygunluk da yayın kurulumuzun gözettiği temel ilkelere dendir.

Herhangi bir olguya bakış açısı o olgunun nasıl görüldüğünü etkiler. Bu durum büyük emek isteyen yazılar için de böyledir. Yazıda bir eleştiri varsa, o yazı, eleştiren açısından bakınca farklı, eleştirilen açısından bakınca farklı görünebilir. Yayın Kurulu olarak bizim görevimiz ne eleştiren ne de eleştirilen açısından bakmaktır. Bizler bir yazıyı incelerken sahip olduğumuz bütün unvanlar ile kişisel özellik ve tercihlerimizi bir kenara bırakarak olabildiğince tarafsız bir noktadan bakmaya çalışırız. Doğal olarak bizim gördüklerimizle, taraf olarak bakanların gördükleri farklılaşabilir. Bakış açısından kaynaklanan görüş farklılıklarını ve bu nedenle tarafımıza yöneltilecek eleştirileri de saygıyla karşılamak görevimizin gereğidir. Ne var ki, bir yazının yayımlanıp yayımlanmayacağına karar verirken, bir yandan durmaya çalıştığımız tarafsız noktanın kaymamasına diğer yandan da düşünce ve ifade özgürlüğünü, olanaklı olan en yüksek düzeyde sağlamaya çalışırız. Söz konusu yazı bir anı yazısı olduğu için yayın kurulu olarak bilimsel bir değerlendirmeye girilmeden yukarıda bahsedilen temel ilkelere uygun olduğu düşünülmüştür.

Yazılarda dile getirilen düşünceler ve yazım üslubu elbette yazarını bağlamaktadır ve bu düşüncelere katılanların her ortamda yanıt hakkı saklıdır. Nitekim söz konusu yazının yazarı dergimizin bu sayısında yayımlanan açıklama yazısında düşüncelerini daha açık bir şekilde ifade etmektedir. Yayın Kurulu olarak bizler dergimizde yayımlanan yazıları kişilik haklarına bir saldırı olmadığı sürece tarafsız bir şekilde, bilim insanlarından olduğu kadar meslektaşlarımızdan da gelen yazıları ormancılığımızın ve toplumsal kültürün gelişmesi kapsamında değerlendirmenin ve yayımlamanın doğru olduğunu düşünmekteyiz.

OrmanCIlık kamuoyuna saygıyla duyurulur.

EN BÜYÜK HOCA'YA GELEN TEPKİLER HAKKINDA

Türkiye Ormancılar Derneği yayın organı olan Orman ve Av dergimizin Eylül-Ekim 2020 sayısında yayımlanan En Büyük Hoca başlıklı yazıma bazı üyelerimizden olumlu ve olumsuz tepkiler aldım. En başta olumsuz tepkiler karşısında hem şaşkın hem de çok üzgün olduğumu belirtmek isterim. Çok üzgünüm; bizleri yetiştiren, her şeyimizi borçlu olduğumuz hocalarımıza karşı bir saygısızlık yapmak bir yana kendilerine saygıda kusur etmek dahi aklımın köşesinden geçmez, geçmesi mümkün değildir. Ancak yazıyı beni şahsen tanımayanların, yazı üslubumu bilmeyenlerin gözüyle okuduğumda böyle bir izlenim edinmenin mümkün olabileceğini üzülerek gördüm. Kastımı aşan bu duruma neden olduğum için özür diliyorum. Bu konuda çok daha dikkatli davranmam gerektiğine inanıyorum. Bu yanlış anlaşılma neden olduğum için çok muhterem hocalarımız ve çok değer verdiğim meslek büyüklerim beni affetseler dahi kendimi affetmeyeceğimi bilmenizi isterim.

Üzüntümü arttıran bir diğer önemli husus da bazı kişilerin hiç tanımadıkları değerli hocamız Sayın Saatçioğlu'nu, ona çok büyük saygı duyan gerçek öğrencisine karşı savunmalarıdır. Muhtemelen bugün tepki koyan birçok kişi Saatçioğlu Hoca'nın sadece ismini duymuşlardır. Ben rahmetli Saatçioğlu Hoca ile çay içmiş, yemek yemiş aynı havayı solumuş bir öğrencisiyim. Değerli hocayı ve çoğu rahmetli olmuş, onun gerçek öğrencisi olan çok muhterem Hocaları bana karşı savunmaya kalkmaları sanırım Fikret Saatçioğlu'nun büyüklüğünden olsa gerek.

Bizim öğrencilik yıllarımızda Silvikültür ders kitabı henüz yoktu. Teksir kağıtlarına basılmış notlardan ders çalışırdık. O tarihlerde kızılçam gençleştirme sorunu henüz çözülemediğinden bu teksirlerde de sadece teorik bilgiler vardı. Yaş sınıfları metoduna göre amenajman planı yapıldığında (1960'lı yılların ortalarında) böyle bir problemin olduğu ortaya çıktı. Bu dönemde kızılçam konusunda teorik bilgiler olmasına rağmen henüz uygulamaya yansımamıştı.

Daha sonraki dönemlerde tatbikatçı ormancılar, sınama- yanılma yolu ile ormanı okuyarak, doğayı taklit ederek bazı neticeler elde ettiler; yazımın esas konusu da budur. Zaman içinde bilim insanlarının da katkılarıyla metod daha da geliştirildi ve bugünkü mükemmel hale geldi.

Ancak bazı hocaların bilimsel eleştirileriyle birlikte diğer bazı hocalar da üslubumu eleştirmişlerdir; kabulümdür. Eleştiriyi kaldıramayacak olsam oturur hiçbir şey yapmam. Elbette hem üslubum hem de yazdıklarımın bilimsel yanı eleştiriye ve karşı görüşlere açıktır.

Birçoklarının doğru anladığı gibi En Büyük Hoca derken kastım tabiidir. Özellikle genç meslektaşlara vermek istediğim mesaj ise; kitaplara körü körüne bağlı kalmayın, üzerinde çalıştığınız ormanı iyi tanıyın, üniversite sıralarında öğrendiğimiz bilgileri ezberlemeden kullanın, her meşçerenin aynı bir obje olduğunu bilin ve yeniliklere açık olun şeklindedir.

Tabiidir ki hocalarımız tatbikatçılar ile el ele yürüyeceklerdir. Tatbikatçı ile hoca ayrımı yapmanın ormancılık mesleğine zarar vereceğine inanıyorum. Benim yazımda esas şikâyet ettiğim konu teorik bilgi ile tatbikatın irtibatının zayıf olmasıydı. Hocası olmayan tatbikatçı karanlıkta yürüyen yolcuya benzer, ne zaman nereye düşeceği belli olmaz.

Her şeye rağmen yanlış anlaşılıp yanlış değerlendirildiğime inanıyorum. Yanlış anlaşılma da olsa buna ben sebep oldum. Bu yüzden rahmetli olmuş veya olmamış tüm hocalarımdan özür diliyorum.

Yazıma olumlu ve olumsuz cevap veren herkese saygılar sunuyorum.

M. Salih KOÇ
Orman Yüksek Mühendisi

Vefat Eden Üyelerimiz

Özen ÖZKAYA

Bulancak – 1953
Düzce MYO Orman Teknikerliği
Giresun – 07.11.2020

Remzi KORKMAZ

Kahramanmaraş – 1938
İ.Ü. Orman Fak. – 1963
Ankara – 12.11.2020

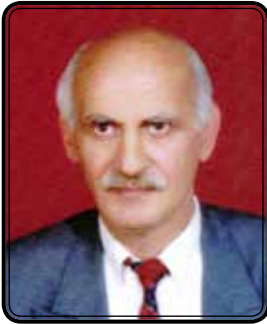
Rasih KUBAOĞLU

Ankara – 1945
İ.Ü. Orman Fak. – 1971
Ankara – 24.11.2020

Ramazan TATAR

Karaözü – 1950
İ.Ü. Orman Fak. – 1971
Mersin – 22.11.2020

Halil SARAL

Of – 1938
İ.Ü. Orman Fak. – 1960
Ankara – 24.11.2020

Mustafa GÜNER

Akçakoca – 1949
Düzce Tek. Ok. – 1969
Akçakoca – 28.12.2020

SEVGİLİ ARKADAŞIMA VEDA

Sevgili Kamil CANAN, Teşkilatımızda ayrı bir yer edindin, arandın, sevidin; her mekânda farklılığını belli ettin. Seni iyi tanıyan arkadaşların meslekte bir renk olduğundan bahseder. Mesleğimizin doğasında olan sosyal birlikteliğimizde fıkra ve esprilerle, sazınla ve sesinle her zaman bizleri neşelendirdin.

Hoşça kal arkadaşım, ruhun şad olsun. Allah rahmet eylesin.

Üzeyir Karabıçak - Or. Yük. Müh.

“Çınar”a Veda...

Uzun yıllar Orman Genel Müdürlüğü camiasına emek vermiş olan Canan Ailesi'nin meslekteki son çınarını Kamil Canan, 18.11.2020 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Fakülteden beri sazi, sözü, neşesiyle tanınan ve işini her şeyin üzerinde tutan aile büyüğümüz Bolu, Sakarya, Amasya, Bursa, Ankara gibi ülkemizin cennet köşelerinde verdiği üst düzey hizmetlerle ve yeşile, ağaçlara, ormanlara adanmış bir ömürle, meslekte her zaman “Kamil Canan bir ekoldür” diye hatırlanacaktır.

Leyla Canan'ın eşi, Füsun ve Aysun Canan'ın babaları, Maya'nın sevgili dedesi Kamil Canan'ı; tüm ailesi olarak kalbimizde ve anılarımızda yaşatmak üzere uğurluyoruz.

Aile adına, Derneğimiz üyesi Tuncay ÖZGÖKMEN (rahmetli) kızı;

Şebnem Özgökmen Akbıykoğlu

Sonsuzluğa uğurladığımız üyelerimize Tanrı'dan rahmet, yakınlarına ve meslek kamuoyumuza başsağlığı dileriz.

Ağaçlar

Ağaçlar var, boy boy, çeşit çeşit, biçim biçim... Boyları başka başka, kokuları birbirinden ayrı... Kimisinin gölgeleri serin olur, kimisinin yemişine tadından doyulmaz...

Göz için olanları var. Karşılarına geçip baktıkça bakarsın, ne bıktırır, ne usandırır... Kulak için olanları var. Dalları arasında yel estikçe yaprakları öyle bir içli içli titreşir, öyle bir haykırır, öyle bir ağlar, ses verir ki dinledikçe dinler, duydukça duyar, yanlarından ayrılmak istemezsin...

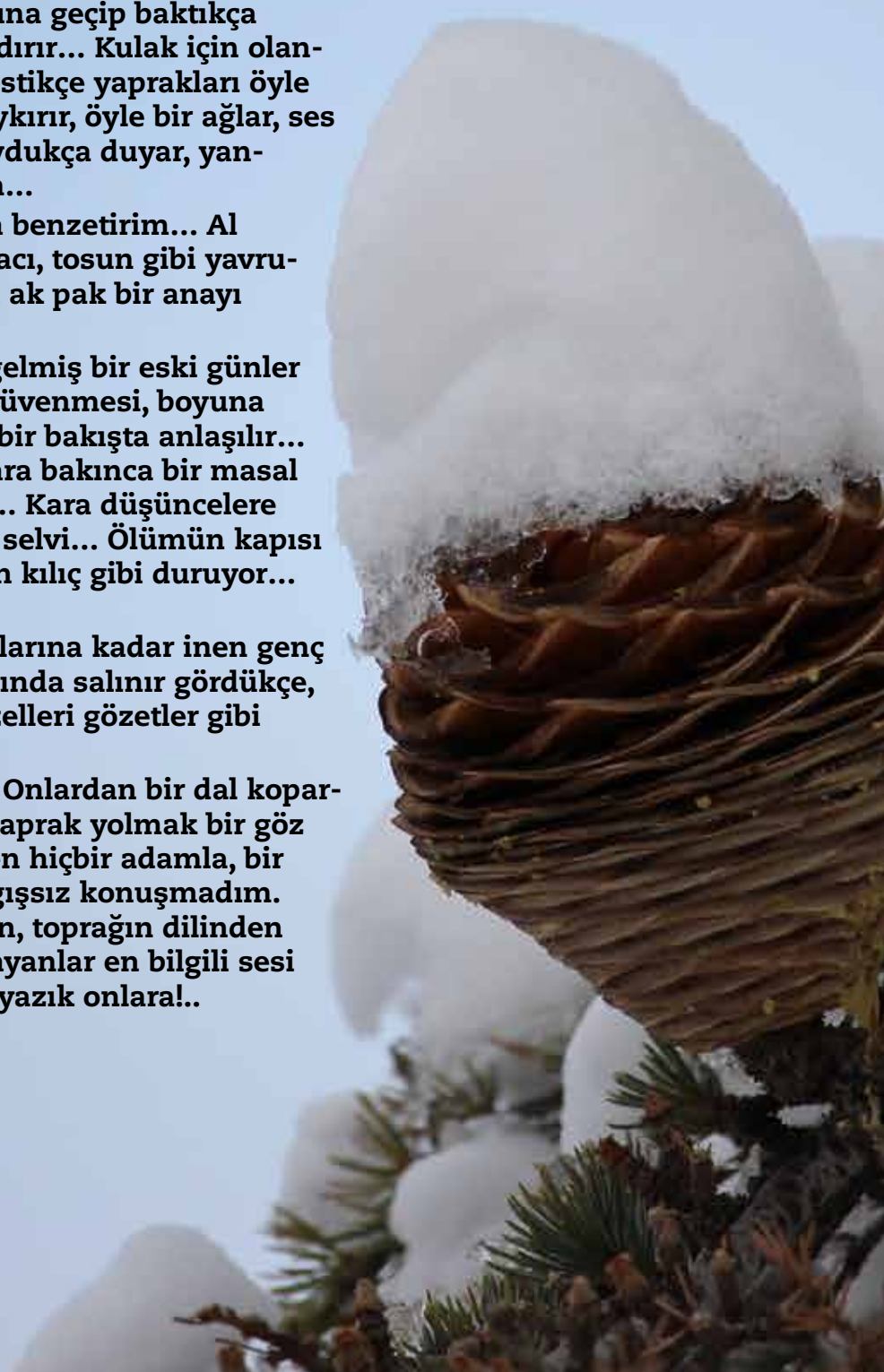
Ben her ağacı bir çeşit adama benzetirim... Al yanaklı yemişleriyle elma ağacı, tosun gibi yavrularını kollarına almış tombul, ak pak bir anayı andırır...

Çam ağacı, uzak ülkelerden gelmiş bir eski günler baharıdır ki, kendi kendine güvenmesi, boyuna posuna sevgisi, ağır başlılığı bir bakışta anlaşılır... Hele, ay ışığı altında çamlıklara bakınca bir masal ordusunu görür gibi olursun... Kara düşüncelere dalmış, aksoylu bir filozoftur selvi... Ölümün kapısı eşliğinde, çeliği kararmış yalın kılıç gibi duruyor... Önünde saygıyla eğilelim.

Salkımsöğütler, saçları topuklarına kadar inen genç kızlardır... Onları dere kıyılarında salınır gördükçe, içim gıcıklanır, çırılçıplak güzelleri gözetler gibi olurum...

Her ağaç bir adama benzer... Onlardan bir dal koparmak bir kol kırmak gibi, bir yaprak yolmak bir göz çıkarmak gibi gelir bana... Ben hiçbir adamla, bir ağaçla konuştuğum gibi gıllığışsız konuşmadım. Ağaçların dilinden anlamayan, toprağın dilinden anlamaz. Toprakla konuşamayanlar en bilgili sesi duymamışlar demektir... Ne yazık onlara!..

Nazım Hikmet Ran

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği

Tuna Caddesi No:5/8

Kızılay / Ankara

T. 0.312 433 84 13 **F.** 0 312 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

Türkiye Ormancılar Derneği

@ormancilarderne

türkiyeormancilarderneği

Üyelik Aidatları İçin

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası - Yenışehir Şubesi
Şube Kodu 471

IBAN TR25 0001 0004 7139 7751 3950 02 (TL)

Hesaplarınıza yaptığınız
üyelik aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle
herhangi bir masraf alınmayacaktır.

Derneğimizin yıllık üyelik aidatı 60 TL'dir